

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Appendix Dubitationvm & Resolutionum Mysticarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

voluntatis divinae pacifice latatur, iuxta illud: ibant Apostoli gaudentes à conspectu Concilii, quia digni habiti sunt pro nomine JESU contumeliam pati.

Dices.

Circa tertiam. Dices: si Joannem in Pathmo Deus dignatus est Apocalypsi tot visionum & revelationum, etiam credendum est prophetice cognovisse, quando ab exilio fuisset revocandus, ut ipsemet Dion. supponit: Non ergo debuit illi suam revelationem detegere, quæ sine iusta causa publicanda non sunt. Respondeo quamvis Joannes plures habuerit Revelationes, non necessario habuisse istam de sua libera-

Respon-

detur.

tione: non enim Deus omnia omnibus revelat: imo sicut immediate illuminat Prophetas de illis quæ ad alios spectant, ita solet ipsos illuminare per alios de rebus quæ ad ipsosmet pertinent. Unde non otiose illi communicatur revelatio ista, vel quia potuit non cognoscere: vel quia poterat cognoscere cum minori evidentia & cum aliqua dubitatione & formidine, à qua tolleretur per conformitatem revelationum: vel denique quia potuit Dionysius imperari seu impelli à Deo, ut id Joanni communicaret &c.

Vide Resolut. 36. & 60. & 91.

APPENDIX

DVBITATIONVM, ET RESOLUTIONVM MYSTICARVM,

Circa universam doctrinam I. & II. Partis hujus Libri.

Quia documenta mystica ex diversis S. Dionysii libris hinc inde collecta non poterant ibi disponi eo methodo & ordine, quem materia postulat, operæ pretium visum fuit dubitationes & Resolutiones, quæ vel ex illis, vel etiam ex quæstionibus in prima parte disputatis exorientur, in fine totius operis reservare: ut non solum luculentius innotescant, quæ ad doctrinam mysticam, & totius vitæ spiritualis seriem spectare videntur; sed eo etiam ordine proponantur, quo ut in plurimum, & ab expertis solent exerceri, & ab Auctoribus pertractari. Ne autem dum eas resolverimus actum agamus: illæ quæ indigent expositione hic breviter elucidabuntur; quæ vero jam superius remanent explicata suis locis videnda remittentur.

DVBITATIO I.

Quisnam sit finis & scopus vitæ Christianæ, & quis Religiosæ, præsertim Carmelitanae, quibusque indigeat affectus eius?

Resolutio 1.

Vitæ Christianæ finis ultimus Beatitude æterna est, ad quam per gratiam & charitatem pervenitur.

Hæc resolutio colligitur ex docum. 24. ubi S. Doctor dicit salutem nos consequi per deificationem, quam quidem fieri per gratiam, & charitatem, constat ex ibi dictis, atque etiam ex docum. 78. Cum autem dicat charitatem esse finem omnis hierarchiæ, loquitur de fine non ultimo, sed de illo, qui ad ultimum est medium, in quo etiam sensu D. Thom. 2. 2. q. 27. a. 6. ad 3. appellat actum charitatis finem ultimum, nimirum respectu hujus vitæ, & non æternæ Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

næ, ut explicant N. Salm. in 1. 2. tr. 9. d. 1. num. 89.

Resolutio 2.

Religiosa vitæ, licet sit idem finis ultimus ac vitæ Christianæ, finis tamen non ultimus, seu qui est medium ad ultimum, non charitas utcumque, sed perfectio charitatis est, seu tendentia ad illam.

Hæc colligitur ex docum. 37. ubi S. Dion. Monachos etiam non Sacerdotes Sacerdotibus dicit propinquari & perfectiores esse aliis Christianis, eo quod omnibus mundi bonis renuntiant; in hoc enim conveniunt omnes Religiosi per tria essentialia vota; nam per votum paupertatis bonis utilibus & externis se abdicant; per votum castitatis bonis delectabilibus & internis corporis; per votum obedientiæ bonis animæ intrinsicis, nimirum voluntate & libertate. Cum ergo sint in statu perfectionis, licet non obligentur ad habendam perfectionem charitatis, sicut obligantur Episcopi, tenentur tamen illam procurare, & ad illam tendere per generalem votorum, & per specialem Regulæ propriæ observationem Legend. nos. Alphonsus à JESU MARIA in præclaro illo opere Matrici edito an. 1613. cui titulus doctrina Religiosorum &c. part. 2. cap. 8.

Resolutio 3.

Perfectio charitatis, quæ est finis omnium Religiosorum, coincidit cum sanctitate perfecta, ad quam requiruntur tres gradus munditiei; scilicet, libera, perfecta, & immaculata.

Hoc colligitur ex docum. 74. ut ibi explicatur à D. Thoma. Ratio potest esse, quia cum sanctitas, seu gratia, & charitas possit augeri in intensione usque in infinitum syncategorematicè, non potest ex parte intensiōis sumi perfectio totalis ejus in hac

Ccc 3

hac

hac vita, sed magis ex parte munditiæ vitiis & culpis, à quibus liberat omnino, dum est in statu perfectio, modo explicato à D. Thoma ad idem document. & in 1. Sent. dist. 10. q. 4. art. 4. & in 3. d. 3. q. 1. art. 1. quod etiam tangit 2. 2. q. 81. art. 8. ubi dicit sanctitatem ex nomine Græco Agios, idem esse ac sine terra, seu inquinamento.

Potest tamen status charitatis perfectæ aliter explicari, juxta eundem D. Thom. 2. 2. q. 24. a. 9. & q. 183. q. 4. & 184. a. 2. de quo redibit sermo Dubit. 2. loquendo de charitate incipientium, proficientium & perfectorum.

Obijci-
tur
1.

Obijc. 1. tertius gradus munditiæ; requisitus ad perfectam sanctitatem est, ut nihil sit extrinsecus quod animam possit maculare, ut explicatur in eodem docum. sed non posse maculari, non pertinet ad statum hujus vitæ: ergo, non possumus in vita obtinere illam perfectam sanctitatem. Resp. dist. min. Si illud non posse sumatur in toto rigore impossibilitatis Conc. Si magis late pro summa difficultate, neg. hæc enim est quedam impossibilitas moralis, in quo sensu dicitur ad Heb. 6. impossibile enim est eos, qui semel sunt illuminati &c. ac si dicat, difficile est valde; quippe qui perfecti sunt in charitate jam non moventur amplius sicuti antea, ab objectis v. g. libidinis, nec facile possunt moveri.

Respon-
detur ad
obijec-
tionem.

Obijci-
tur
2.

Obijc. 2. Si finis proximus omnium Religiosorum est perfectio charitatis, non poterit quis consequi ultimum finem beatitudinis, nisi qui fuerit perfectus: quod non est admittendum. Prob. seq. quia finem ultimum non quis consequitur, nisi consequatur finem non ultimum, qui est medium ad illum. Respon. Negando sequel. Ad prob. dist. quando finis intermedium ut adeptus est medium omnino necessarium conced. quando tale non est, neg. jam ergo licet perfectio charitatis sit medium utilissimum ad gloriam consequendam, non tamen est medium omnino necessarium, sed necessaria omnino est charitas tam laicis, quam Religiosis, ac præterea Religiosis necessaria est tendentia in perfectionem charitatis, licet de facto illam non assequantur.

Respon-
detur ad
obijec-
tionem.

Resolutio 4.

Religiosis Carmelitis finis proximus, & primarius, quo tanquam medio necessario debent perfectionem procurare, est vita contemplativa; finis vero ultimus principalis, & secundarius vita activa per exercitia subveniendi proximo spiritualiter.

Hæc Resolutio quo ad 1. partem colligitur ex docum. 37. ubi S. Doct. Loquendo de Monachis (qui tunc temporis non erant alii nisi Carmelites) dicit quod cum uno conjungi debeant, & cum sacra monade colligi, in quo videtur significare vitam contemplativam, quæ nos colligit à multitudine, & conjungit Deo. Et etiam colligitur ex eo, quod ibi dicit Monachum abrenunciare non solum vitiis & rebus mundanis, sed etiam visionibus seu cogitationibus illarum, utpote qui cogitationes mentis in celestibus debeat solum occupare, juxta illud quod in Regula Carmelit. præcipitur: Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationibus vigilantes.

Ille igitur finis proximus competit Carmelitis quatenus Monachi proprie sunt: quatenus vero Mendicantes, quod postea fuerunt, habent etiam pro fine minus principali & secundario exercitia vitæ activæ, juxta præscriptum obedientiæ. Quod licet non colligatur directe ex illo documento Dionysii, colligitur tamen indirecte, si enim ex illa parte qua sunt proprie Monachi debent incumbere vitæ contemplativæ, ex alia parte in qua deficiunt à ratione propria Monachorum debent participare in exercitiis aliorum Religiosorum, qui vitam activam profitentur.

Si autem quæras, quanam actiones sint propriæ vitæ contemplativæ, quanam activæ; & quanam etiam mixtæ? Respondeo breviter, actionem propriissimam vitæ contemplativæ esse, contemplationem divinæ veritatis; deinde contemplationem operum Dei, deinde opera mentalia, quæ ad hoc conducunt, ut lectio, meditatio, gratiarum actio, petitio &c. Denique illa etiam opera vitæ activæ, quæ aliquomodo possunt mentales istas operationes adjuvare: ut exercitia virtutum moralium, mortificationes, jejunia, asperitates &c.

Operationes vitæ activæ vel sunt quæ pertinent ad emendationem propriam, ut mortificatio, vitæ asperitas, exercitia etiam virtutum moralium, non ut respiciunt contemplationem, sed exirpationem vitiarum, & passionum moderamen: vel sunt, quæ pertinent ad proximorum utilitatem spiritualem, vel etiam corporalem, ut prædicare, docere, visitare infirmos &c. cetera misericordie opera.

Operationes vitæ mixtæ ex contemplativa, & activa, utraque complectuntur, magis vel minus principaliter istas aut illas, secundum quod principaliter utramque ex illis amplectitur. De quibus videantur & Nostri Joann. à JESU MARIA in Schola orationis sub initium, & Alphons. A JESU MARIA cap. 5. & 6. lib. supradicti part. 3. Alvarez de Pace tom. 1. de vita Spir. lib. 2. & communiter Authores cum D. Thom. 2. 2. q. 179. & q. 180. a. 2. & 181. a. 1. & multis aliis locis.

Resolutio 5.

Ad vitam spiritualem sectandam solent homines movere & excitare, vitæ brevitæ, ac mortis incertitudo, & certitudo; diversitasque illius in bonis, & malis, atque pro certo habere exercitia spiritualia, quæ nunc in vitâ displicent ob sui difficultatem, in morte tandem valde placitura.

Hæc resolutio habetur in docum. 38. ubi poterit videri, nec est cur in hac doctrina adeo certa, & comperta omnibus amplius explicanda immoremur.

Resolutio 6.

Vitam aggrediens spiritualem, certus debet esse se non posse simul DEO & mundo servire, & proinde non has, vel illas solum mundi affectiones relinquendas, sed penitus omnes.

Hoc colligitur ex docum. 27. cujus ratio est, quia licet cum charitate bene stare possint affectiones aliquæ rerum temporalium, dummodo quis non ponat in illis suum ultimum finem: impediunt tamen fervorem charitatis, & nec

minima illarum potest compari cum charitate perfecta; ut enim dicit Augustinus. citatus à D. Thom. 2. 2. q. 184. a. 2. venenum charitatis est cupiditas, perfectio nulla cupiditas. Hæ autem affectiones, licet quo ad actum facilis possint impediri, eradicare tamen eas quo ad habitus, & inclinationes; opus est petreissimum, & admodum difficile, ad quod tandem pertingitur ex divina gratia per exercitia viæ purgativæ, illuminativæ, & unitivæ, de quibus agemus dubit. 2.

Resolutio 7.

Requiritur etiam animus fortis, resolutus, & constans, semperque de profectu sollicitus.

Colligitur ex docum. 28. Ratio ejus est, quia principium viæ spiritualis laboribus & tentationibus plenum est: medium licet aliquantum suavius, periculis tamen & difficultatibus obnoxium: terminus vero licet multo deliciosior & gloriosior, ipsa tamen maiestate & dignitate sua terribilis existit. Quæ omnia non nisi eximia fortitudine ac magnanimitate, constanque perseverantia vincenda sunt; ut ex peculiaribus exercitiis cujusque viæ amplius ex dicendis patebit.

Resolutio 8.

Ad exercitium viæ contemplativæ requiritur quoque summa mentis tranquillitas, ac proinde silentium, & recessus ab omni mundi strepitu.

Hoc colligitur ex docum. 19. cujus Ratio est, quia si hujusmodi tranquillitas requiritur ad quodcumque studium etiam speculativum, quanto magis ad contemplativum, in quo mens supra seipsam debet elevari, ut Deo soli inhæreat? Ad hanc igitur tranquillitatem tam intrinsecam, quam extrinsecam valde conducit silentium, & recessus; in multiloquio enim ait Salomon Proverb. 10. cap. peccatum non deerit: Hinc Jeremias cap. 3. Thren. Bonum est præsolari cum silentio salutare DEI. & iterum: Sedit solitarius & tacebit quia levavit super se. Et Osee 2. cap. Duce meam in solitudinem, & loquar ad cor ejus, &c.

Resolutio 9.

Afortiori debent silentio celari tam virtutes propriæ, quam etiam visiones, illustrationes, & communicationes divine, ne vanitatis aure exponantur.

Colligitur ex docum. 31. quod patet ex illius expositione, & communi doctrina SS. P.P.

Resolutio 10.

Cum hoc tamen fiat, ut semper nos alios exemplo boni operis edocemus, tunc etiam verbus & doctrina, quando ex officio, vel charitate tenemur; in hoc enim Angelorum nomen consequimur, atque imitationem DEI, in qua perfectio bierarchica consistit.

Hoc habetur in docum. 6. 7. & 11. nec indiget ampliori explicatione.

Resolutio 11.

Stat etiam cum illo silentio, ne mentes nostras, atque internas ejus affectiones, & illustrationes Prælati & Magistri calaverit; cum inferiores à superioribus debeant illuminari, sicut habetur in docum. 9.

De necessitate ductoris & Magistri in hac via spirituali tam ardua, tam laboriosa, & tam sensibus abdita, nullus est qui ambigat, esseque Sanctorum & Doctorum omnium generale consilium, de quo præter alios infra adducendos videatur B. Vincentius Ferrerius in *Tractatu de vita spirit.* ubi non solum dicit brevius & facilius ad perfectionem pertingere, qui habuerit instructorem, quantumvis ipse vigeat acimine intellectus & librorum studio; sed addit, quod nunquam Christus suam gratiam ministrabit, si homo habet à quo possit instrui, & negligit, credens sibi sufficere. Videatur Laurentius Justin. *lib. de obed. c. 20.* Bern. *serm. 77. in Cant. 3.* Cassianus *col. 2. c. 11.* & alii communiter.

Resolutio 12.

Qui alios purgare debent exemplo & doctrina, purgatissimos eos esse convenit; qui alios illuminant, lucidissimos; qui alios perficiunt, perfectissimos.

Colligitur ex 2. p. documentis 10. in quo videtur loqui de Magistris spiritualibus, qui non solum debent esse doctissimi, sed in rebus mysticis expectatissimi: ut inter alios docet V. P. Bartholomæus à Martyribus in 2. p. compendii spirit. Dionys. Carthus. de fonte lucis art. 13. Suarez 4. 2. de orat. c. 10. n. 8. & alii tam extranei quam nostri, quos refert P. Fr. Nicolaus à JESU MARIA in elucidatione sapientie citat. 1. c. 7. Ubi etiam probat plus pollere in hac arte simplices expertos, quam literatos sine experientia. Si autem aliquis, qui simul doctrinam cum experientia conjungat, non inveniatur; tunc faciendus est electio non ex semel literatis, quos vocat N. Seraphica Mater cap. 5. vii a sue, & Mansioni 5. c. 1. Sed ex viris doctissimis, tam in Theologia Scholastica, quam in sacra Scriptura, & in Sanctorum Patrum, & Mysticorum lectione, qui quidem licet doctrinam istam ex propria experientia non didicerint, ex mente aliorum de ea saltem judicium ferre poterunt. Si autem is fuerit Prælati, licet minus sit eruditus & expertus, confidat subditus quod Deus per ejus os eum erudiet, & de omnibus sufficiens edocebit.

DVBITATIO II.

Quotuplex sit via, qua nobis ad perfectam contemplationem, & cum DEO unionem incedendum?

Resolutio 13.

Quamvis via perfectionis una sit, in tres velut vias, seu potius partes, solet dividi: nimirum in viam purgativam, illuminativam, & unitivam.

Hoc colligitur ex doc. 9. ubi loquitur S. D. de illis qui purgantur & purgant; illuminantur & illuminant; perficiuntur & perficiunt.

Prius enim purgandus est animus in via purgativa, deinde illuminandus in illuminativa, & tandem perficiendus in unitiva. Ut enim ibi docet Hugo Viç. cognitio veritatis non nisi mundos illuminat; & perfectio virtutis non nisi illuminatis appropinquat.

Colligitur etiam ex *docum.* 46. quod melius potest applicari ad viam purgat. illum. & unitivam passivam, seu quæ Deus supernaturaliter operatur in nobis, juxta exposuit D. Thom. ad hunc locum. Sciendum enim est, vias istas vel posse esse activas quando, scilicet ex industria & labore nostro, cum auxiliis generalibus gratiæ purgationi, illuminationi, & perfectioni incumbimus: vel posse esse passivas, quando ex influenza divina, & supra nostrum modum humanum purificamur, illuminamur, & perficiamur. Et ideo de utrisque in sequentibus dubitationibus sigillatim agendum.

Coincidit ergo hæc divisio viæ perfectionis cum illa divisione status charitatis, nimirum incipientium, proficientium, & perfectorum quam tradit D. Thom. 2. 2. q. 24. a. 9. secundum diversa studia eorum qui gradus istos charitatis habent: nam incipientes student principaliter in resistendo concupiscentiis & tentationibus quæ opponuntur charitati, quod pertinet ad viam purgativam: proficientes vero principaliter intendunt proficere in charitate per acquisitionem virtutum, quod pertinet ad viam illuminativam: Perfecti vero licet etiam in charitate proficiant, non est hæc eorum cura principalis sed Deo inhaerere, & eo frui, & quiescere, quod pertinet ad viam unitivam. Et hæc distinctio fit per analogiam tum ad distinctionem diversarum operationum & studiorum: tum ad motum corporalem, in quo primum est recessus ab uno termino, deinde appropinquatio ad alium terminum, & denique quies in termino.

Obijci-
tur
primo.

Obijci. primo, qui purgatur à vitiis, resistendo cupiditatibus, & tentationibus, simul acquirit virtutes, quibus vitia expelluntur, & simul exercetur in amore Dei, propter quem sic resistit & purgatur: Similiter qui virtutes acquirit simul resistit vitiis & expellit, & simul in charitate exercetur: Similiter etiam qui in charitate perfectus ad unionem aspirat, vel illam consequitur, non ideo desinit resistere tentationibus & concupiscentiis coercere, & virtutes augere &c. ergo in qualibet via reliquæ continentur, & non distinguuntur per exercitia. Res. N. conf. quia non distinguuntur per omnia exercitia, sed penes principaliter intenta in quolibet statu: cum enim incipientes principaliter intendunt conservare & defendere charitatem à contrariis, ideo sunt in via purgativa, licet simul virtutes acquirantur dum vitia expurgantur &c. Similiter licet proficientes acquirendo virtutes vitia etiam expellant, ideo sunt in via illuminativa & proficientium, quia principaliter incumbunt augmento charitatis per virtutum exercitia, & imitationem Christi. Et denique licet perfecti multoties opera incipientium & proficientium exequantur, sunt in via unitiva perfectorum, quia principaliter intendunt Deo inhaerere, & ipso frui tam per unionem in hac vita, quam per gloriam in patria: Sicut qui Logicam didicit licet simul in

Respon-
detur ad
objectionem.

materia syllogismorum propositiones Physicas aut Metaphysicas attingat, non ideo dicitur Metaphysicus sed Logicus, quia principaliter intendit scire conficere syllogismos &c. & licet Metaphysicus definiat, dividat, & argumentetur, non ideo desinit esse Metaphysicus; quia non est ejus cura principalis facere hujusmodi instrumenta, sed objectum suum agnoscere.

Obijci. secundo, in via perfectionis quinque solent stationes assignari: ergo non tres vias, sed quinque distinguere debemus. P. conseq. quia quolibet via sicut in sua statione tamquam in termino saltem intermedio. Antec. probatur quia primo, post vocationem solent tyrones devotione repleti & deliciis gratiæ sensibilis ne resipiscant. Secundo, detinentur in purgatione partis sensitivæ, ut præparentur ad contemplationem. Terrio, insistant in illuminatione partis intellectivæ per exercitium contemplationis, & virtutum moralium. Quarto, in purgatione partis intellectivæ qua disponuntur de proximo ad unionem. Quinto, denique sistant in perfecta cum Deo unionem.

Res. N. conseq. Ad prob. dist. quolibet via sicut in sua statione totali C. partiali N. jam enim statio vel quasi statio totalis viæ purgativæ est purgatio perfecta tam partis sensitivæ quam intellectivæ, & ideo licet inter unam & aliam stationem & viam partialem mediet via illuminativa, ad quæ disponitur per purgationem sensibilem, & per quam solet roborari ad laboriosam illam purgationem partis intellectivæ, non ideo tam sensitiva, quam intellectiva desinit esse via purgativa, licet diversa ex parte materiæ & etiam ex parte finis proximi, nempe contemplationis, & unionis, quod principaliter contingit in purgatione passiva, ad quam non solent introduci in parte intellectiva, nisi illi qui ad unionem elevandi sunt. Et aliquando, vel saltem potest contingere quod utraque purgatio conjungatur, si subiectum fuerit capax: aliquando etiam non ita continuatur durat, sed interpolatur consolationibus, maxime in animabus, quæ à gratia non exciderunt, vel quæ non habent vitia nimium radicata in voluntate. De prima autem illa, quæ vocatur statio incipientium in deliciis devotionis sensitivæ non multum curandum, hoc enim non tam conceditur ad progressum (imo impedit, & detinet) quam ad impediendum regressum ad delicias sæculi, unde non debet in viis perfectionis computari. Legendi nostri Ven. P. Dominicus à JESU MARIA, qui de hac triplici perfectionis via opus edidit tripartitum, *sententiarium spirituale* inscriptum, in quarum prima agit de via purgativa, in altera de illuminativa, in tertia de unitiva, Romæ excusum an. 1622. & ibid. recusum an. 1676. & Gallicè Parisiis an. 1625. à Gregorio XV. impense commendatum in Brevi suo incipiente *Pastoris æterni*, an. 1623. Philippus à SS. Trinitate in summa Theologiæ mylticæ pluries laudata.

Resolutio 14.

Sicut in celo dantur tres Hierarchie Angelorum, & in qualibet tres ordines, & in quolibet ordine spiritus superiores, medii, & infimi: ita in quolibet spiri-

ritu etiam humana dantur tres portiones superior qua est intelligentia & apex voluntatis, media qua est ratio & voluntas, infima qua est pars sensitiva tam cognitiva, quam appetitiva, quibus aliquantulum correspondet via supradicta, nam incipientes magis exercent partem infimam, proficientes partem mediam, perfecti partem supremam: priusque purgatur, illuminatur & perficitur suo modo pars inferior quam media, & hac quam suprema: & purgatio magis censetur in parte infima, illuminatio in media, perfectio in suprema. Et quo major fuerit purgatio, major erit illuminatio, & quo major illuminatio major erit perfectio.

Hæc omnia possunt colligi ex docum. 21. & de tribus portionibus animæ infima, media, & suprema egimus in cathena col. 1. prop. 1. R. 3. Nam de parte superiori & inferiori animæ, quatenus superior includit intellectum & voluntatem, inferior vero sensus & appetitus sensitivos, magis apparet distinctio secundum illud Apost. caro concupiscit adversus spiritum, spiritus adversus carnem. De ratione vero superiori & inferiori in parte intellectiva quatenus attendit æternis vel temporalibus agit D. Thom. 1. p. q. 79. ar. 9. & 2. 2. q. 7. ar. 9. unde remanet distinctio in tres illas portiones, quarum suprema in intellectu dicitur intelligentia & mens, & in voluntate apex mentis: media dicitur ratio five calum medium, & in voluntate quatenus sequitur rationem calum affectionum medium: infima vero pars sensitiva.

Quod autem incipientes magis exercent partem infimam, ideo est quia in illis sunt appetitus minus mortificati, quibus cōvenit semper resistere, magisque allueri sunt apprehensionibus imaginariis: proficientes vero magis exercent partem mediam seu rationalem per exercitia virtutum, quibus prudentia præscribit medium, & per considerationem discursivam: perfecti vero partem supremam intelligentiam per contemplationes perfectas, & per actus anagogicos perfectionis voluntatis.

Item quod prius debeat purgari pars inferior, & hoc ideo, quia ordinarie loquendo non pervenitur ad finem nisi per media, quod non obstat quominus aliquando Deus miraculose statim animas aliquorum sanctorum ad perfectionem exerxit. Denique sicut ad perfectionem requiritur illuminatio, & ad illuminationem purgatio, ita ad maiorem, major: quia sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis. Unde ex magnitudine purgationis passivæ, colligimus perfectionem magnam, ad quam Deus vult animam aliquam elevare.

ideo enim dicitur rectus, quia recte procedit anima, & juxta propriam naturam, quando ex creaturis inquirit Creatorem: in quo quidem motu exercetur meditatio imaginaria propria incipientium, ut late explicat N. Joseph. à JESU M. in Ascens. p. 1. c. 1. 2. & 3.

Motus vero obliquus licet à D. Thom. videatur applicari discursui rationis: ab aliquibus applicatur motui illi quem censetur facere anima dum à contemplatione generali Dei divertitur ad objecta particularia & distincta, sive sit ex industria propria ut magis accendatur, sive ex aliqua visione supernaturali: unde magis pertinet iste motus proficientibus in via illuminativa, quæ est contemplationis ordinariæ, & in qua via & statu contemplationis solent visiones frequentiores esse. De quo videatur idem Auctor. cap. 13.

Motus denique circularis est cum anima intrat se ipsam & ibi in solo Deo contemplando detinetur, de quo idem A. cap. 18. De quibus etiam motibus potest videri P. Philippus à Tinnit. in sum. Theol. myst. p. 2. tr. 1. d. 2. art. 5. & quamvis ille ponat istas tres differentias in sola contemplatione, & tribuat motum rectum contemplationi per ascensum, non ideo pugnat cum dictis à P. Josepho à JESU MARIA ubi supra, qui motum istum tribuit meditationi, utrumque enim potest complecti meditationem, & primam illam contemplationem per ascensum ex creaturis, quia ista contemplatio semper supponit meditationem, & illa meditatio sæpe terminatur in contemplatione, quod quomodo fiat docet idem A. c. 6.

Resolutio 16.

Purgatio perfecta debet esse totalis tam in parte cognoscitiva ab ignorantia & imperfectionibus cognoscendis, quam in parte affectiva per moderationem & subjectionem concupiscentiæ. Similiter illuminatio per puritatem mentis, & virtutum adeptio nem. Item etiam perfectio per perfectissimam contemplationem & unionem.

Hæc colligitur ex docum. 10. ut ibi videre est in exposit. Hugonis. Unde cum ista totalis perfectio rarissime possit inveniri sine purgatione, illuminatione, & perfectione passiva & infusa: Ne unum cum altero confundamus, prius agemus de purgatione, illuminatione, & perfectione activa tam in parte cognoscitiva, quam in affectiva, & postea de eisdem passive sumptis.

DUBITATIO III.

Resolutio 15.

Motus animæ in DEUM comparatur motui recto, obliquo, & circulari: quorum motus rectus magis convenit incipientibus, qui sunt in via purgativa; motus obliquus proficientibus qui sunt in illuminativa; motus circularis perfectis qui sunt in unitiva.

Hoc colligitur ex docum. 60. & expositione D. Thom. quæ ibi adducitur. Unde mystici appellant motum rectum illum quo anima ex cognitione creaturarum elevatur in Deum,

Quomodo procedendum sit in via purgativa activa.

Quamvis possit Deus, & aliquando soleat introducere animas in viam purgativam passivam, quin expectet exercitia purgationis activæ, cum tamen hæc frequentius præcedat, prius de illa quam de passiva agendum est. Et licet purgatio partis cognoscitivæ comiteretur purgationem partis affectivæ à qua juvatur, quia tamen cognitio naturaliter præcedit appetitum, in prioribus Resolutionibus de purgatione

Quis motus obliquus animæ.

Quis motus animæ circularis.

tione activa partis cognoscitivæ, & in posterioribus de purg. partis affectivæ tractabimus.

Resolutio 17.

Purgatio mentis necessaria est ad recipiendas illuminationes divinas, sicut radius solis plenius recipitur in vitro mundo quam in crassioribus & opacioribus materiis.

Hoc explicatur in docum. 23. addita expositione Hugonis. Mens igitur quo ad partem cognoscitivam mundanis & terrestribus imaginibus debet evacuari, removendo eas à memoria, & illis obsecrando jannas sensus, ut sic bonis & sanctis cogitationibus sit pervia.

Resolutio 18.

Inter primas meditationes, quibus humana mens purgari debet, valde profutura est, & veluti fundamentum ceterarum, cognitio propria sui, nempe suæ miserie, & cecitatis, sui principis, & sui exitus, atque novissimorum, denique vitia in qua magis propendet, tentationes quibus magis succumbit &c.

Hæc colligitur ex documento 26. ut ibi exponitur à Pachymera: hæ enim meditationes incipientibus inserviunt tum ad penitentiam peccatorum sciendam, tum ad mundana despicienda, tum ad despectum & humiliationem sui ipsius, in quibus fundamentis vita spiritualis securius erigitur.

Resolutio 19.

Christus cum sit homo DEVS, lumen est quo ad Patrem dirigimur, & per ejus incarnationem deitas manifestatur, estque omnium virtutum exemplar, unde illius meditatio prestantissima est ad mentem tenebris atque vitiis purgandam.

Hoc colligitur tum ex documento 1. tum ex doc. 79 & 80. quia ut docet D. Thom. 2. 2. q. 82. art. 3. ad 2. licet ea quæ sunt divinitatis, sint secundum se maxime excitativa dilectionis, & devotionis, cum DEUS sit supra omnia diligendus: sed ex debilitate mentis humana est, quod sicut indiget manu datione ad cognitionem divinorum; ita ad dilectionem per aliqua sensibilia nobis nota: inter quæ præcipuum est humanitas Christi: & ideo quæ pertinent ad illam, per modum cuiusdam manu dationis devotionem maxime excitant, cum tamen devotio principaliter circa ea quæ sunt divinitatis consistat.

Resolutio 20.

Meditatio discursiva & imaginaria est veluti primus gradus scalæ spiritualis, ut inde transeamus ad contemplationem: nec tamen detineri multum debemus in ea, sed statim transire ad ponderationem quietam, & inde quando Magistru visum fuerit transire ad actum simplicem, ut meditatio terminetur in contemplatione, & per cessationem discursus proprii facilius à DEO moveamur.

Hæc manent adnotata ad documentum 51. & ne in explicando transitu isto à meditatione

ad ponderationem quietam, & ad contemplationem nimium detineamur, potest de hoc videri quæ tradit N. Joseph à JESU MARIA in 1. p. Ascens. lib. 1. à cap. 4.

Resolutio 21.

Non debet quis transire ad contemplationem nisi prius exerceatur in meditationibus: quando vero tempore in his debeat immorari, non potest generaliter præscribi.

Hæc colligitur ex documento 21. ut ibi adnotatum quia esset transire ad ex: remū sine medio, seu exercere partem supremam omisso exercitio partis mediæ: & quia ut supra diximus, meditatio est primus gradus scalæ spiritualis. Quando autem sit anima jam disposita ut à statu meditationis transeat ad statum contemplationis, diximus in catena prop. 5. Resol. 10.

Resolutio 22.

Purgatio partis affectivæ quinque veluti partibus constare videtur, scil. revocatione, reformatione, colloctione, firmitate, & profectio.

Sic habetur in docum. 46. juxta exposi. D. Thomæ, quod possumus ita applicare, ut revocationem correspondeat purgatio à culpa per penitentiam; reformationi purgatio affectus ab illicitis etiam non gravibus; colloctioni purgatio ab habitibus, & inclinationibus ad temporalia etiam licita; firmitati purgatio ab instabilitate & fragilitate per habitum mortificationis; profectui purgatio à frigidityte & tepiditate per fervorem, & validum mortificationis exercitium. Quæ sigillatim ex sequentibus resolutionibus aliquo modo colliguntur.

Resolutio 23.

Dum homo est in statu peccati mortalis, non potest operari opera charitatis, unde necesse est purgari à culpa, & revocari ad DEVM per charitatem, & observationem mandatorum ejus.

Hoc colligitur ex docum. 25. explicato à Pachymera: & ratio est, quia dum homo spiritualiter mortuus est non potest moveri per operationes vitales charitatis, quæ tunc operatur in nobis, cum mandata divina exerceamus, saltem quo ad ea quæ materiam gravem important. Qui enim diligit me, mandata mea servabit &c.

Resolutio 24.

Non illico post penitentiam & purgationem à culpa manet homo omnino purus, remanet enim adhuc purganda pena temporalis, & illa major inclinatio & affectio ad bona temporalia, in quibus ante deinde actum, quæ ita purganda est, ut non solum ab amore illorum, quæ à DEO possunt separare omnino, sed etiam ab illis, quæ ejus amorem per culpam venialem possunt infirigidare, cobideatur.

Hæc colligitur ex documento 29. ut ibi videre est.

Resolu-

Resolutio 25.

DVBITATIO IV.

De via purgativa passiva.

Nec sufficit purgatio ab illicitis affectionibus etiam levibus & venialibus, sed etiam a licitis & non necessariis.

Colligitur ex docum. 30. ubi etiam ab extremis, seu à minimis animæ apprehensionibus, & affectionibus dicit expiandos nos esse. Cum enim hæc purificatio proxime disponat ad contemplationem, & per illam ad unionem Dei, nec anima potest clarescere contemplationis radiis dum mundanis & terrenis apprehensionibus fordescit, nec volare ad unionem Dei, dum minimis etiam affectionibus detinetur, ut enim dicit V.P.N. Joannes à Cruce, ut avicula non possit volare tantum fere impedit detineri filo tenui, quam fune grossiori.

B.P.N. Joannes à Cruce.

Resolutio 26.

Nec debemus contenti esse cum sola purgatione affectionum actualium, sed etiam habituum earum, ut firmi & immobiles simus ad malum.

Colligitur ex docum. 10. ubi S.D. petit omnimodam & totalem purgationem, in qua non solum actus, sed habitus viciosi excluduntur. Potest etiam colligi ex docum. 30. ubi passibilis vocatur mens per unionem ad corpus passibile, & materialis ex affectu ad res materiales: jam enim habitus viciosi si non mutatos, mutabiles & facile mobiles constituit animos, & inclinatio habitualis ad res materiales, materiale, & variabilem constituit mentem, quod quantum obicit contemplationi, & unioni divinæ quæ debet esse firma & stabilis, per se liquet.

Resolutio 27.

Progressus etiam in purgatione per frequentes & quasi continuos mortificationis actus faciendus, sic enim mens magis purificatur, magis in purgatione firmatur, nec vincitur à passionibus, quæ non indulgendo, sed continue reprimendo pacificantur, & rationi subduntur.

Colligitur ex docum. 72. & expositione D. Thom. ubi agitur de pace quam quis optat dum passionibus indulget, cum tamen ea non acquiritur nisi passionibus inordinatis resistendo: quia vero passionibus non possunt tolli ab appetitu, sicut tollitur vitium per virtutem contrariam, debemus ita illas regere, ut quæ erant instrumenta viti, sint instrumenta virtutis, ut amor & desiderium & gaudium sint solius virtutis & veri boni; odium, & fuga, & tristitia sint de peccatis: spes in Deo solo, desperatio in viribus propriis, audacia ad difficilia perfectionis, timor fragilitatis propriæ, ira in quotidianos defectus. Modus autem servandus in mortificatione passionum erit. Primo resistere illis per affectus contrarios bonæ voluntatis. Secundo numquam opere exequi quæ passionibus suggerunt contra rationem. Tertio confiteri coram Domino earum excessus. Quarto emendationem cupere. Quinto proponere eam sæpe apius.

Resolutio 28.

Purgatio sensibilis exercetur in primis per subtractionem totius consolationis spiritualis, deinde variis laboribus interioribus, & exterioribus. De quibus præter dicta in catena ubi supra, aliquid exercetigimus hic in 1. p. q. 8. proæm. ubi possunt videri.

Resolutio 29.

Post purgationem passivam partus sensitiva, & post delicias recollectionum, & etiam contemplationis, anima quæ elevanda est ad unionem divinam (maxime si non sit ex numero illarum, quæ semper purè & innocenter vixerunt) patitur purgationem illam horribilem spiritus, quæ per multos annos solet durare, magis tamen aut minus, & etiam magis aut minus rigorose, secundum quod ad majorem aut minorem perfectionem & unionem extendenda est.

De hac purgatione egimus in catena ubi supra, aliquidque tetigimus hic in 1. p. dict. q. 3. proæm.

Resolutio 30.

Aliqui dicunt præter istam purgationem passivam spirituales, dari aliam similem, sed durior, quando jam anima approximat divinæ unioni. De qua, cū sit fere similis alteri, sufficiunt dicta in eadem quæst. 8. & etiam in catena prop. 16. Resp. 7. cum P. Josepho à JESU MARIA 2. p. introitus lib. 1. cap. 26. & 27.

Resolutio 31.

Influentia divina, quæ est veluti instrumentum huius purgationis passivæ simul purificat, illuminat, & perficit, dum enim curat vulnera spiritualia, capillares reddit animas divini luminis, & amoris.

Hoc colligunt mystici ex prædicto docum. 18. explicato ab Hugone, ut ibi dicitur.

De purgationibus igneis, seu impulsibus amoris hic non loquimur, quia non plene colliguntur ex documentis Dionysii, nisi forte ex docum. 14. de gradibus amoris, de quibus loquimur in via unitiva passiva. Possunt tamen videri

deri in catena prop. 17. ubi de pluribus huiusmodi purgationibus egimus, & de variis temporibus, & opportunitatibus, in quibus solent accidere.

DUBITATIO V.

Quomodo procedendum in via illuminativa activa?

Via illuminativa (sicut diximus de purgativa) vel est activa vel passiva: de passiva agemus dubit. 6. nunc agimus de activa: prius in parte cognoscitiva, postea in affectiva. Ad viam illuminativam partis cognoscitivæ pertinent contemplationes minus perfectæ, quam illæ quæ exercentur in via unitiva, quæ magis pertinent ad Theologiam mysticam, unde necesse erit hic adducere varias contemplationis divisiones.

Resolutio 32.

Contemplatio est simplex veritatis intuitio; dividitur in acquisitam & infusam: acquisita de qua nunc loquimur, dividitur in eam quæ est per affirmationem, & in eam quæ per negationem, & quæ per altum fidei simplicissimum & universalem, quarum due priores, scilicet per affirmationem & negationem magis ad viam illuminativam spectant.

De qua definitione & divisionibus præter illa quæ latius dicta sunt in catena, etiam egimus hic q. 6. proem.

Resolutio 33.

DEVS potest naturaliter cognosci evidenter quoad an est: quomodo autem supernaturaliter cognoscatur, & quibus speciebus indigeat intellectus ad eius diversas cognitiones? diximus supra, ad cap. 1. Theol. M. q. 6. 7. & 8.

Resolutio 34.

Quanto magis DEO appropinquamus in oratione, tanto magis de eo cognoscimus: nam licet DEVS omnibus semper adsit, nos non adsumus ipsi, nisi per orationem; quando in oratione inveniuntur tria requisita, scilicet munditia à sensualitate, illuminatio ab errore, ordinatio per charitatem.

Illa resolutio habetur in docum. 56. 57. & 58. cum explicatione D. Thom. ibi appolita. Et quidem quomodo DEVS omnibus adsit per essentiam, per præsentiam, & per potentiam explicat D. Thom. 1. p. q. 2. art. 3. quod tetigimus hic 1. p. q. 17. dub. 5. Quomodo autem DEVS fiat nobis præsens per cognitionem affectivam, quæ dum frequentatur, valde conducit ad contemplationem, agunt passim A. A. mystici, qui hanc præsentiam objectivam & affectivam dividunt in intellectualem, & imaginariam, sub qua etiam includunt Sacramentalem: de quibus, & quomodo exercentur hæc sunt in diversis statibus, videatur Concord. Myst. lib. 2. c. 32. Ascens. animæ. l. 3.

c. 16. 17. 18.

* *

Resolutio 35.

DEVS cognoscitur à nobis per effectus: & hoc tripliciter, vel per negationem, vel per excessum, vel ex causalitate.

Hoc explicatur in docum. 47. & 67. addita expolitione D. Thomæ, ibi adducta.

Resolutio 36.

Quæ videntur, imagines sunt eorum, quæ non videntur: unde ab imperfectioribus ad perfectiores, & spirituales creaturas ascendere debemus, & ab istis in DEVM.

Sic habetur in docum. 3. & docum. 86. & si quæras quomodo res materiales possint representare spirituales? Respondeo hoc esse per quandam analogiam ad illa, quæ aliunde de spiritualibus nobis innotescunt: cum enim non possimus Angelorum pulchritudinem representare ut in se est, eam representamus per imagines materiales pulchriores. Similiter eorum agilitatem, & operationem, de quibus plura agit D. Dionys. in celesti Hierarch.

Resolutio 37.

In figuratis representationibus rerum spiritualium accommodat se DEVS caputi nostro. Similiter quod DEVS nobis proponatur sub velaminibus imaginariis oritur ex benignitate sua, & imperfectione nostra.

Colligitur ex docum. 5. cum expol. Hugonis & ex docum. 49. cum expol. D. Thom. quæ omnia per se constare videntur.

Resolutio 38.

Non possumus DEVM affirmative contemplari nisi sub aliqua forma, aut imagine sensibili; quod debet intelligi, quando eum contemplamur nostro modo humano: ut inde excludamus tum contemplationem, per negationem, tum etiam contemplationem puram.

Colligitur ex docum. 4. non enim habemus species nisi à sensibus receptas, quæ proinde primo representant res sensibiles. In contemplatione autem per negationem nulla species requiritur ad DEVM representandum, ut diximus q. 8. dub. 5. in contemplatione pura etiam cessant phantasiæ & imaginationis representationes, ut diximus quæst. 5.

Resolutio 39.

Christus tanquam exemplar nostrum sanctorum cum attentione debet à nobis contemplari, ut ad eius imaginem, & similitudinem conformemur.

Colligitur ex docum. 32. ubi exemplum Pictoris affertur: & hæc est proprior contemplatio viæ illuminativæ, in qua de Christi imitatione debemus esse magis solliciti: nec omnino est relinquenda etiam in via unitiva, sub modo tamen ac limitationibus explicatis in catena propol. 31.

Resolu-

Resolutio 40.

In contemplatione affirmativa ponuntur in DEO formaliter omnes perfectiones simpliciter simplices, alia autem solum metaphorice: & ideo dicitur contemplatio affirmativa, quia cognoscitur DEVM sub qualibet ex istis positivis perfectionibus, modo convenienti.

Quales sint istae perfectiones, & quomodo de DEO dicantur diximus i. p. q. 19.

Resolutio 41.

Contemplatio & cognitio DEI per negationem magis propria est, quam per affirmationem: tum quia in nobis oculus contemplationis caecus est: tum quia per inferiora non cognoscuntur perfecte superiora: item quia DEVS à viatoribus non cognoscitur quid sit: & si quis viso DEO cognoscit id quod vidit, DEVM non vidit, sed aliquid creatum.

Hæc colligitur ex variis documentis: nam principale assumptum est ex docum. 6. ex quo etiam prima ratio de triplici oculo humano, carnis, rationis, & contemplat. Altera ratio ex docum. 43. ubi ostenditur superiora non posse perfecte cognosci per inferiora, unde nec DEUS potest à nobis cognosci perfecte quid sit, ut habetur in docum. 42. ex quibus infert Dionysius, si quis viso DEO cognoscit id quod vidit &c. ut dicitur in docum. 77. ex quibus, & ex dicendis omnia magis patebunt.

Resolutio 42.

Ignoratio DEI in hac vita non est propter defectum ejus, sed propter excessum: quia DEVS est supra mentem, supra substantiam, supra principium &c. Unde dicitur divina caligo lux ipsa inaccessibilis, in qua oculus mentis propter excessum lucis caligat: dicuntur etiam divina tenebrae non privationes sed superlatæ.

Hæc etiam colligitur ex variis documentis: nam ex docum. 40. patet quomodo propter excessum lucis ignoremus de DEO quid sit. Et ex docum. 77. & 78. quomodo DEUS sit supra mentem, & dicatur etiam super principium divinitatis. Et ex docum. 81. quomodo divina caligo sit lux inaccessibilis. Et etiam ex docum. 77. quomodo tenebrae dicantur superlatæ.

Resolutio 43.

Cognoscere DEVM per ignorantiam notitia est DEI: scire enim nos ignorare quid DEVS sit cognoscere est DEVM: & ad ejus lucem inaccessibilem ignorando accedimus: in DEOque existit qui sic eum cognoscit: nec aliter conjungimur DEO per intellectum in hac vita nisi cognoscendo quid non sit.

Colligitur ex variis documentis, ex docum. 77. ignorantiam illam esse notitiam. Ex docum. 67. scire hoc esse DEVM scire. Ex docum. 81. ad DEVM ignorantes accedere: & in DEO existere. Et ex docum. 76. sic DEO coniungi & uniri.

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

Resolutio 44.

Ad contemplationem per negationem non requiruntur forma sensibiles, ut ex illud VS cognoscatur, sed ut ab illo removeantur.

Colligitur ex docum. 4. & etiam explicatur in i. p. q. 8. dub. 1.

Resolutio 45.

Ex quest. 20.

Perfectiones affirmativa omnes debent removeri à DEO in contemplatione negativa, qua vel est gradus Mystica Theologia acquisita, vel disponit ad illam, quomodo autem hoc faciendum sit? videatur in i. p. q. 20.

Resolutio 46.

In ista contemplatione per negationem sistendum nobis est in aliquo conceptu confuso, & universalis DEI: & ubi illa sic definit, incipit inde contemplatio simplicissima fidei, de qua nobis agendum est in via unitiva activa.

Hæc resolutio patet ex dictis in i. p. q. 13. ubi ponitur exercitium practicum hujus contemplationis.

Resolutio 47.

Hucusque egimus de via illuminativa partem cognoscitivam: quod vero attinet ad partem affectivam, breviter dicendum est, quod à contemplatione debet anima descendere ad exercitia virtutum.

Colligitur ex docum. 19. addita expof. Hugonis. Quia contemplatio quæ sistit in speculatione, & non ordinatur ad opera virtutum potius contemplatio Philosophorum est, quam Christianorum. Imo ille est principalis finis viæ illuminativæ, reformare animam per virtutes, & Christo assimilari, ut supra diximus ex docum. 1.

Resolutio 48.

Virtutes etiam contemplationis adjuvant pacificando animum, quam pacem assequimur per Christum, & ejus imitationem, & per resistentiam contra passionem, quæ per virtutes ipsas moderantur.

Hæc colligitur ex docum. 72. & 73. ubi de pace agitur.

Resolutio 49.

Licet omnes virtutes morales contemplationi inserviant, & ab ipsa augeantur, principaliter tamen humilitas, quæ disponit animam ut à DEO illuminetur ad modum supremæ Hierarchie, sine argumentorum strepitu: nec sine contemplatione potest perfecte acquiri virtus ista, quatenus contemplatio aperit animam ad influentiam divinam, qua humilitas perficienda est.

Colligitur ex docum. 16. addita expof. Hugonis, & applicatione P. Joseph à JESU MARIA ut ibi adnotatur.

D d d

Reso-

Resolutio 50.

Convenit etiam huic statui patientia in laboribus & afflictionibus, licet enim status iste sit magis liber à molestiis & penalitatibus, est tamen preparatio ad illas, si anima ascendere debet ad unionem perfectam. Et interim ex suavitate & prosperitate huius status debilitatur animus, nisi ad labores aspires.

Colligitur ex docum. 70. addita exposit. D. Thomæ.

DUBITATIO VI.

Quomodo procedatur in via illuminativa passiva?

Via illuminativa passiva, quæ est de contemplationibus, & illuminationibus infusis, non semper patet viris etiam perfectis, cum sit gratia specialis, quam DEUS concedit quibus vult, & quando vult: illis autem quibus conceditur frequenter solet advenire inter exercitia viz illuminativæ activæ, maxime post purgationem passivam sensibilem, si jam præcesserant; vel si hæc non præcessit, prius in illa solent exerceri & purificari. Imo aliquando expectatur ut ad viam unitivam activam perveniant: cum ergo DEUS ejus ingressum concedat quando vult; convenienter de illa agimus hoc loco, post activam.

Resolutio 51.

Cum via illuminativa passiva præcipue constet contemplationibus infusis (exceptis saltem illis quæ sunt Mystice Theologia) oportet scire quid sit contemplatio infusa, quod ne iterum repetamus potest videri in 1. p. q. 9. proem. & etiam q. 11.

Resolutio 52.

Quanvis Recollectiones infusæ non necessario includant perfectam contemplationem, imo aliquando solum inducant ad acquisitam, ut relinquatur status meditationis, possunt tamen aliquomodo pertinere ad viam illuminativam passivam, tum quia passivæ recipiuntur, tum quia sepe ab illis ad contemplationem propriam & infusam fit transitus. Quid autem sint ejusmodi Recollectiones potest indagari ex q. 7. proem.

Resolutio 53.

Generaliter ergo loquendo de illuminationibus infusis tam ad contemplationem, quam ad visiones &c. dicendum est primo illas non dependere à nostra voluntate ut communicentur, sed solum ut debite acceptentur. Secundo nos illuminari à DEO secundum proportionem. Tercio participationes divinas majores fieri magis propinquis, & dispositis. Quarto per unam illustrationem disponi animam ad plures, & majores.

1. Colligitur ex docum. 20. 2. ex docum. 12. & 42. & 44. 3. ex docum. 35. 4. ex do-

cum. 13. Ratio est quia gratia in hoc imitatur naturam, quæ cum debito ordine & proportionato & disposito, potiores producit effectus. Si objicias, multoties viris sanctis & perfectioribus denegantur istæ illustrationes infusæ, quæ sæpe etiam imperfectioribus conceduntur, ut supra diximus, unde ex illis non debet metiri perfectio, sed ex majori charitate &c. Ergo non sunt secundum proportionem &c. Res. dist. cons. universaliter & absolute loquendo C. ordinarie & ex suppositione quod fiant N. licet enim eas DEUS libere concedat quibus vult, & aliis neget, quia forte sic illis magis expedit: supposito tamen quod concedat aliquibus, est cū debita proportionem, ut paulatim ascendant & perficiantur, secundum legem ordinariam, quia nemo repente fit summus: quod tamen non obstat, ut aliquando miraculose, aut extraordinario modo aliquos illuminet & elevet non servata hac regula.

Resolutio 54.

Anima non debet plus ascendere quam DEUS elevet eam: dum tamen elevatur, non se cadere permittat ad actus particulares, absque necessitate.

Colligitur ex docum. 41. & 45. & est conformiter ad doctrinam Seraph. Matris, ut ibi adnotatur, ubi etiam assertur ratio D. Th. & solvuntur objectiones. Quod autem non descendat ad actus particulares, nisi forte ut magis accendatur, vel nisi necessitate coacta ex aliqua visione &c. etiam ibi adnotatur ad docum. 45. quia universales actus sunt perfectiores. Magis tamen permittitur in hoc statu, quam in statu viæ unitivæ iste descensus, cum sit illi magis proprius motus obliquus, ut alibi diximus.

Resolutio 55.

Divina cognoscuntur à nobis duplici participatione, nempe lucis, & objecti, quæ participatio est supernaturalis, & infusa in cognitione supernaturali. Et quo magis appropinquamus DEO per orationem, magis de eo cognoscimus.

Colligitur ex docum. 54. & 56. ubi redditur ratio à D. Thoma.

Resolutio 56.

Qui contemplatione infusa DEUM cognoscunt, & amant, dicuntur divina pati, & eorum operationes passivæ.

Colligitur ex doc. 55. quod D. Tho. explicat de affectu & amore: potest tamen etiam dici de intellectu, non quia desinat operari (ut aliqui intellexerunt) vere enim anima in contemplatione infusa intelligit & diligit; intelligere autem & diligere sunt actiones vitales, quæ debeant procedere à principio intrinseco. Dicitur tamen anima in illis pati, tum quia principium proximum operandi recipitur à DEO cū intellectus sine lumine infuso nequeat operari supernaturaliter, & solum se habet per modum principii radicalis: tum etiam quia ad ealem operationem specialiter movetur à DEO: tum denique quia hujusmodi operationes tam

intellectus quam voluntatis ita suaviter & pacifice eliciuntur, ut potius videatur anima illas pati, quam agere. De quibus pollunt videri quae diximus in catena Prop. 1. Resp. 9. & quae aliter P. Philippus a Trin. in Theol. Myst. disc. proem. art. 3.

Resolutio 57.

Huius statum via illuminativa passiva sunt magis proprie visiones & revelationes imaginariae, sicut extrinsecus magis pertineant ad incipientes, & intellectuales ad perfectos. De visionibus autem & revelationibus quid sint, & quomodo dividantur 3. praeter dicta in docum. 2. & 15. & in documento 24. de visione quadam mirabili quam aliter S. D. & in documento 53. de revelationibus ad modum Angelorum: videantur quae diximus in 1. p. a. quaestione 23. usque ad 28.

Resolutio 58.

Hic statum similiter conveniunt & quoniam illa divina, & supernaturalia, quae visionibus imaginariis correspondunt.

De quibus loquutionibus, & aliis videantur quae supra diximus 1. p. q. 29.

Resolutio 59.

Similiter cum raptus sensuum externorum sequatur ad visiones imaginarias, consequenter dicendum est raptus istos, qui sunt inferiores alius, etiam ad hunc statum pertinere.

Quid autem sit raptus, & quomodo dividatur praeter dicta in via unitiva, videantur dicta in 1. p. quaest. 10. proem.

Resolutio 60.

Ad visiones, & revelationes etiam pertinet donum Prophetiae, & discretio spirituum. unde in n. n. si existemus in hoc statu, aliquando concedantur & aliae gratiae gratis datae.

De gratiis gratis datis egimus in catena Prop. 37. De quadam Prophetia S. D. in docum. 86. & de miraculo ecclipsis in morte Domini in docum. 83. licet hoc non pertineant nisi ratione nominis Prophetiae, & miraculorum: nec enim illa prophetia S. D. pertinet proprie ad hunc statum inferiorem, nec miraculum illud ad gratiam miraculorum, cum non fuerit patratum ab homine.

Resolutio 61.

Quod attinet ad partem affectivam, ad quam principaliter ordinantur istae communicationes intellectuales: in primis sequitur ad contemplationem insulam magnum gaudium, & oblectamentum in voluntate, unde etiam solet derivari ad partem sensibilem.

De gaudiis contemplationis aliquid tangitur in docum. 19. & etiam in docum. 53. ubi loquitur de quodam gaudio, quod D. August. appellat rorem beatitudinis. Provenit enim gaudia ista a dono sapientiae quod simul illumi-

Thom. a Jesu Oper. Tom. II.

nat intellectum, & delectat voluntatem mirabili quodam sapore, unde dicitur sapientia quasi lapida scientia. Ista autem gaudia potius pertinent ad cibum solidum, quam ad liquidum, cum pertineant magis ad partem intellectualem quam ad sensitivam, licet inde aliquando ad sensum deriventur. De quo cibo solido, & liquido, agitur in docum. 85.

Resolutio 62.

Voluntatem in contemplatione debet esse fervens, & nullo modo remissa: nec tamen debet affectu visionibus nec illustrationibus supernaturalibus, nec in illa voluntarie immorari: sed ex omnibus proficere in amore; si enim anima non multum proficit communicationibus divinis, reddit illas de securitate suspectas.

De primo agitur in documento 45. de 2. in docum. 2. & de 3. in docum. 48. Quae doctrina etiam convenit contemplationi acquisita, imo de ista principaliter agunt A. A. ibi citati, cum enim voluntas se ipsa & totum generalibus auxiliis adjuva ibi moveatur in DEUM, magis indiget instructione ne repleta succumbat. Quod autem non affectu debeat illustrationibus infusus generalis doctrina est pro omnibus statibus, ut alibi diximus, loquentes de Revelationibus. Profectus autem semper sequitur, magnus ad influentias istas divinas, quando sunt verae, non tamen statim ex una vel altera receptione illarum hoc apparet, sed paulatim dum continentur & perseverant, ut docet Seraphica Mater mansione 4. cap. 5.

DVBITATIO VII.

Qualiter procedatur in via unitiva, activa utriusque partis?

Via unitiva quae pertinet ad statum perfectiorum, potest esse activa & passiva, ut de aliis diximus: nunc agimus de activa tam in parte cognoscitiva, quam in appetitiva, & incipiendo a cognitione seu a contemplatione perfecta, quae est mystica Theologia acquisita, propria huius status: sit

Resolutio 63.

Sicut contemplatio mystica Theologia infusa est supernaturalem contemplationem infusam, & ideo pertinet ad viam unitivam passivam: ita contemplatio mystica Theologia acquisita est perfectissima inter contemplationes acquisitas, & ideo pertinet ad viam unitivam activam.

Colligitur ex 1. p. q. proem. 3. 4. 5. 6. ubi explicuimus nomen & entitatem mysticae Theol. & quomodo etiam possit esse acquisita.

Item ex q. 36. ubi dicitur quomodo se habeat Theol. Myst. ad alias Theologiae partes.

Item ex q. 18. ubi dicitur quod debeat abscindi a rudioribus.

Et ex q. 81. dubio 1. ubi agitur de speciebus necessariis ad actum fidei, qui est de illius substantia. Denique ex documento 68. ubi asseritur celebris definitio Theologiae myst.

Ddd 2

Reso-

Resolutio 64.

Per ablationem cognitorum, quæ sit ad contemplationem negativam, non solum disponitur animus ad Myst. Theol. infusam, sed ingreditur primum gradum Theol. myst. acquisita, & ubi illa contemplatio negativa definit in conceptu confuso DEI, ibi incipit contemplatio universalis fidei, quæ pertinet ad perfectiorem gradum Theol. Myst. acquisita.

Quod per illam ablationem disponatur animus ad infusam colligitur ex documento 51. & 53. quod in cont. negativa sistendum sit in conceptu confuso, & inde incipiat contemplatio ista, diximus supra Resolutione 46.

Resolutio 65.

Ad istam contemplationem magis pertinet nomen cibi solidi, in quo mens perseverat, juxta explicationem S. Dionysii & Auctorum quos citavimus ad documentum 85.

Resolutio 66.

Via veritatis una est, quam vere sequitur qui contemplationi fidei incumbit: & in uno DEO cognito omnia simul videt: & quasi extasim patitur veritatis positus, & elevatus supra sensus.

Preambula ista colligitur ex documento 82. ubi loquitur de unitate veritatis, & ex documento 64. ex quo habetur esse in DEO unita omnia, quæ in inferioribus sunt dispersa, & ex docum. 69. ubi explicat D. Thom. extasim veritatis per fidem, quæ omnia huic contemplationi non incongrue possunt applicari.

Resolutio 67.

Contemplatio ista, cum sit simplicissima intelligentia veritatis divina, non solum nos assimilatur Angelis in modo intelligendi: sed Ordini Thronorum, quatenus per illam DEO conformamur, ut simus sedes ejus.

De hoc videatur docum. 66. & doc. 17. cum ibidem adnotatis.

Resolutio 68.

In intelligentia, quæ est suprema anima hierarchia, in qua hæc contemplatio simplicissima exercetur, recipitur lux divina clarior & simplicior.

Habetur in documento 23.

Resolutio 69.

Actus hujus contemplationis non solum debet esse simplex & sine discursu, sed universalissimus, sine aliqua particulari cognitione: & in omni contemplatione, actus universales perfectiores sunt, quam particulares.

Videatur documentum 22. & etiam documentum 45. Quod probatur ex eodem S. D. docente eo esse universaliores illu-

minationes Angelorum, quo ipsi sunt cæteris superiores. Item ratione D. Thom. 1. p. q. 105. art. 4. quia cum objectum voluntatis sit bonum universale, & solum a bono universali, nempe DEO potest satari, ita perfectior modus proponendi illi objectum ab intellectu est sub quadam universalitate. Inde est quod appetitus sensitivus magis movetur a bono particulari representato, quia ordinatus ad bonum particulare: & contra vero voluntas quæ est appetitus universalis.

Resolutio 70.

Debet igitur objectum hujus contemplationis esse essentia divina sub ratione cujusdam totius includentis omnes perfectiones, & non solum sub ratione alicujus attributi particularis.

Colligitur ex docum. 22. & 75. ob rationem tactam in resol. antecedenti, de quo etiam potest videri Suarius de Religion. tom. 2. lib. 2. c. 13. n. 19.

Resolutio 71.

Debet etiam actus hujus contemplationis esse directus, & nec in se ipsum reflexus: item permanent, & non interruptus, quo ad fieri possit.

Colligitur prima pars, ex docum. 34. & Ratio est, quia quandiu intellectus in se reflexit, deficit a totali attentione circa principale objectum. Secunda est ex documento 45. ubi adducitur ratio D. Thom. ex 1. 2.

Resolutio 72.

Ex quibus patet contemplationem istam non posse dari sine operatione intellectus, cum consistat in actu fidei.

Colligitur ex docum. 62. contra aliquos A. A. qui ponunt contemplationem Theol. Myst. in actu voluntatis, quin præcedat actus intellectus: & quamvis ipsi magis loquantur de Theologia Mystica infusa, etiam possunt intelligi de acquisita, quatenus disponit animam ad illuminationem divinam, ad quam recipiendam debet esse sine oculis ut dicit Dion. de Myst. Theol. c. 1. & quod eleventur ad DEUM in obscuritate per unionem quæ videtur pertinere ad voluntatem. Et quod relinquat contemplator tam visibilia quam intelligibilia, & cap. 4. de divin. nomin. ubi dicit quod anima nostra jam deformis facta per unionem ignota inaccessibilis lucis superflue sunt intellectuales virtutes.

Sed nostram resolutionem jam probavimus in 1. p. q. 12. ubi generaliter explicatur S. Dion. in locis ubi oppositum videtur asserere. Quia tamen illos in particulari hic retigimus, etiam particulariter explicabimus. Et primus locus quod mens debeat esse inoculata, explicatur a Ruperto Linconiensis de actibus apprehensivis naturalibus, & particularibus: non enim potest intellectus esse omnino inoculatus, cum ipsemet sit oculus mentis.

Secun-

Resolutio 75.

Secundus autem locus de unitate non intelligitur solum de unitate voluntatis, sed intellectus, in quo distinguit S. Doctor unitatem secundum nos, quae est per rationem naturalem, de qua loquitur cap. 1. de divin. nomin. Ab unitate qua est supra mentem, de qua loquitur capite 7. de divin. nomin. quam ideo dicit esse supra mentem, quia mens coniungitur ad ea quae sunt supra ipsam. Quod fit per actum fidei. Tertius locus, in quo dicit intelligibilia relinquenda, intelligitur de illis, qui possunt mediare tamquam obiectum inter DEUM & intellectum. Denique ultimus locus intelligitur de virtutibus nostrae rationis naturalis, cum fiat haec contemplatio mediante lumine fidei, ut ibi explicat D. Thom.

Resolutio 73.

Per obscuritatem fidei & non per alias lucas procedendum est in ista contemplatione: per fidem enim alius unum DEO, & DEVS ad istam unitatem actus intellectus nos inducit.

Colligitur ex Documento decimo septimo, & trigesimo nono, & quadagesimo octavo, & sexagesimo quinto. Si tamen adhuc queras quid nobis proponatur pro obiecto huius actus universalis fidei circa divinam essentiam? Respondet proponi imprimis DEUM esse, & esse nobis praesentissimum, & esse ens perfectissimum & excedens omnes perfectiones excogitabiles, ac proinde nobis ignotum. Nec est necesse de hoc particulariter cogitari, sed solum in illa simplicissima, universaliissima, & confusa cognitione huius boni.

Resolutio 74.

Mysteria Christi Domini excogitata in omnibus viis, & statibus valde conducunt, cum per illa accessum habeamus ad lumen paternum, hoc tamen debet fieri debito ordine & modo cuique statui convenienter.

Colligitur ex documento primo. Et licet ibi non explicetur quomodo memoriae istae exercendae sint in quolibet statu, explicatur ab A. A. mysticis, ita ut ab incipientibus exercantur per discursum & meditationem: proficientibus modo contemplativo etiam imaginatio: perfectis vero modo contemplativo intellectuali, & sine figuris & imaginibus, maxime dum iam sunt quieti & defixi in contemplatione, de quo videri potest canticord. myst. lib. 2. a cap. 26. usque ad 31. & Ascensus animae libro secundo, capite undecimo, & in nostra catena propof. 31.

De mysterio etiam sanctissimae Trinitatis licet ejus cognitio sit magis particularis, dicendum est non impedire huic contemplationi, dummodo non fiat per speculationem scholasticam, de qua videtur loqui D. Bonaventura de mystica Theologia, part. 4. cap. 3. Nec per hoc relinquatur conceptus ille generalis totius divinitatis: nec nimium frequenter, & multum detineamur in illa distincta cognitione, de qua etiam videtur dicta concord. l. 2. cap. 29. n. 5.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Quando autem de via unitiva activa partis affectiva: ad illam spectant principaliter actus amoris, qui licet in omnibus viis exerceantur, sunt tamen magis proprii huius viae unitivae, cum unitio ipsa per amorem fiat. Et amor ipse sit radix, & veluti penum mobile omnium affectionum voluntativarum.

Colligitur ex documento sexagesimo primo. & quod amor sit causa omnium passionum, & affectionum, nimirum amor sensibilis, qui est passio, causa passionum, & amor spiritualis, qui est affectus, causa affectionum, non indiget probatione, cum sit doctrina constans D. Thomae & Theologorum in 1. part. quaest. 20. art. 1. & quaest. 60. in princ. & 1. 2. quaest. 26. art. 1. & 2. & quaest. 27. art. 4. & quaest. 28. art. 6. & quaest. 41. art. 2. & quaest. 46. art. 1. & quaest. 62. art. 3. & quaest. 70. art. 3. & in 2. 2. quaest. 17. art. 8. & qu. 19. art. 9. & qu. 162. art. 3. & pluribus aliis locis.

Resolutio 76.

Deus plus amari potest quam cognosci: & qui DEVM amat eum habet in se; & qui eum amat impermixte, id est sine consortio alterius rei amata à nullo potest ladi.

Haec habentur in documento 7. ubi sufficienter explicantur. Et quamvis aliqui dubitarent de primo asserto, quod voluntas plus possit amare quam intellectus cognoscere, doctrina tamen est D. Thomae 1. 2. quaest. 27. art. 2. ad 2. & alibi saepe, & D. Bonaventura itinerar. 5. dist. 3. & jam communis. Si autem obijcias, sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis: sed ad simpliciter amandum requiritur intellectus: ergo ad magis amandum major intellectus. Responderetur, axioma illud intelligitur de eo quod requiritur tamquam causa aut ratio formalis, & non de eo quod solum requiritur ut conditio, quomodo requiritur cognitio ad amorem.

Resolutio 77.

Cognitio & amor perficiuntur in uno DEO cognito & amato, & DEVS ad unitatem nos advocat, in qua reductione triplex gradus consideratur.

Colligitur ex docum. 19. & doc. 48. & doc. 71. & etiam ex docum. 59. quatenus ex amore perficitur cognitio.

Resolutio 78.

Gradus amoris iuxta Dionysium sunt quinque, mobilis, ineffabilis, calidus, acutus, superferrens.

Habetur in docum. 14. ubi bene explicantur ab Hugone. Et licet isti gradus magis videantur pertinere ad viam unitivam passivam, ubi perfectius solent exerceri, bene tamen hic affectiones, quia etiam in unitiva activa inveniuntur, quamvis non adeo efficaces. Alios gradus amoris enumerabimus Resol. 88.

Ddd 3

Ref

UNio anime ad DEVM in qua consistit perfectio via unitiva, etiam invenitur in via unitiva activa, & acquiritur labore & diligentia nostra, de qua unione acquisita, præter ea quæ dicta sunt in cæna, videatur quod dicitur in 1. p. q. 17. dub. 1. & 2.

Ad hanc unionem activam seu acquisitam essentialiter pertinet propositum, quod vocant Seraphicum, faciendi semper quicquid intelligitur esse perfectius, & conformius divinæ voluntati, hic & nunc: quod definit noster Hermanus à sancto Norberto in suo Cibo solido libro 1. capite 1. Est propositum ardens & efficax in fundo cordis appetitive diligendi super omnia divinæ voluntatis executionem universaliter in omnibus, etiam non præceptis.

Quod ibidem sic explicat: dicitur propositum ardens, & efficax, id est, tam ardens, ut sit efficax & omnino plenum, & non tantum inefficax, dicitur in fundo cordis seu voluntatis, quia non ex aliqua pertransiente passione, vel ignorantia, sed potius voluntarie ex electione, & industria. dicitur appetitive diligendi executionem divinam voluntatem super omnia, quia non est necesse ut intensivo seu affectivo & suavitetudine magis diligatur, sed appetitive, & quasi in balance appensum hoc bonum magis præponderet quam omnes creaturæ, dicitur universaliter ut comprehendat non solum præcepta, sed consilia.

Si obijcias aliquod consilium potest esse perfectius secundum se & quasi in abstracto, quod tamen hic & nunc non conveniat nec liceat exequi, verbi gratia, intrare Religionem, qui jam est matrimonio conjunctus, & manente consortio in seculo, &c. ergo non semper convenit propositum faciendi quod perfectius est. Resp. concedo totum, sed nihil contra nos, quia loquimur non de perfectiori in abstracto, sed hic & nunc inspectis circumstantiis, & quod est conformius divinæ voluntati respectu mei. De quibus tamen late disputat idem Auctor, ubi possunt videri. Et omnia comprehenduntur in definitione hujus unionis activæ, quam affert Seraphica Mater in mansione 1. capite tertio, non habere voluntatem nisi ligatam voluntati divinæ.

Respondetur ad objectionem.

Resolutio 80.

Signum hujus unionis est perfectus amor proximi: quem quidem amorem esse reductivum & activum, dicitur in docum. 14. & de quatuor modis amandi proximum, in docum. 61.

Quod autem amor proximi sit signum prædictæ unionis, doctrina est Seraph. Matris loco citato ex man. 5.

Quanam pertineant ad viam unitivam passivam, tam partim cognoscitivam quam appetitivam.

Resolutio 81.

Ad partem cognoscitivam in via unitiva passiva pertinent contemplationes mysticæ Theologiæ infusæ, quarum triplex est gradus.

De mysticæ Theologiæ quid sit, & quomodo dividatur in acquisitam & infusam, constat ex 1. p. 2. quæst. 2. proæm. usque ad quæst. 9. Hanc mysticam, autem contemplationem pertinere ad viam unitivam passivam patet: quia in hac via ultima & perfectissima, perfectissima etiam contemplationes debent inveniri, quæ esse mysticæ Theologiæ, per omnes suos gradus diximus 1. p. ubi supra.

Resolutio 82.

Primus gradus mysticæ Theologiæ infusæ est contemplatio pura, & ingressus ad divinam caliginem.

Quid sit contemplatio pura, diximus 1. part. quæst. 5. De qua etiam in docum. 4. & docum. 19.

Resolutio 83.

Secundus gradus mysticæ Theologiæ infusæ est contemplatio in caligine divina.

De contemplatione in caligine diximus 1. part. quæst. 9. proæm. & de caligine divina in quæst. 1. M. T. & quomodo in caligine mens cæca repleatur splendoribus, q. 10.

Resolutio 84.

Tertius & supremus gradus mysticæ Theologiæ, qui absolute solet appellari Theologia mystica, illa est qui procedit ex noticia experimentalis voluntatis unitivæ.

De hoc tertio gradu egimus 1. part. quæst. 9. proæm. & quod sit fastigium mysticorum oculo- rum in quæst. 3. M. T. Quod non consistat in solo actu voluntatis, diximus quæst. 13. Quomodo anima in illa non desinat operari, quæst. 12. an dicendus sit proprie Theolog. myst. diximus q. 21.

Resolutio 85.

Ad omnes istos gradus Theologiæ mysticæ solent infundi species intelligibiles, præter lumen ad contemplandum, quod in duobus primis gradibus solet esse donorum Spiritus sancti, in ultimo lumen est superius per modum transeuntis, & veluti participatio luminis gloriæ.

De istis speciebus videantur quæ diximus quæst. 8. per totam, ubi in dub. 7. disputatur an essentia divina per modum speciei concurret ad istum ultimum gradum? & de infusione specierum in unionem habituali, diximus in docum. 53.

Refo-

Resolutio 87.

Deistis unionibus, & quomodo fiant, & de correspondentiis earum respectu contemplationis videantur dicta in 1. part. quest. 17. & quibus seq.

De nomine anagogiæ vide quæ diximus in documento secundo. Licet enim ibi non specialiter agat sanctus Doctor de istis adibus anagogicis, bene tamen possunt illos revocari quæ ibi dicta sunt. Hos verò actus breves amoris valde conducere ad unionem & perfectionem consequendam, si frequenter exerceantur, docent communiter A. A. Mystici. Et quamvis sint magis proprii viæ unitivæ, tam activæ, quam passivæ, in aliis etiam viis valde proficue exercentur debita proportionate servata: ita ut in viâ purgativa magis exerceantur illi, qui ad purgationem animæ conducere possunt, verbi gratia, O pater amantissime peccavi in cælum & coram te, non sum dignus vocari filius tuus, O Domine Pater, & Redemptor pœnitet me peccasse contra te; O unum milles mortuus essem, priusquam te offenderem, &c. In viâ illuminativa magis conducunt illi qui ad terrenâ despiciendâ, virtutes adquirendas, & Christum imitandum inserviant, verbi gratia, O amator hominum, quando te solum sequar, & omnia contemnâ! O exemplar vicarum, quando ad imaginem tuam conformabor! &c. In viâ unitivâ illi, qui magis ad unionem amoris alliciantur, verbi gratia, Quid mihi est in cælo, & tē quid volui super terram? nihil aliud præter te Domine, &c.

De gradibus amoris agitur in docum. 24. *Rubro-*
Non tamen eodem modo numerantur & nomis *chius* fe-
nantur ab A. A. mystici. Nam Joannes Rus- prem po-
brochius de gradibus amoris libelli. a. septem nit gra-
gradus distinguit, Primus est, bona voluntas. Se- dus divini
cundas, voluntaria paupertas. Tertius, castitas. *amoris,*
Quartus, humilitas. Quintus, DEI honorem ap-
petere. Sextus, clara & dilucida contemplatio
cum puritate & nuditate. Septimus, mystica &
suprema contemplatio in unione fruidua, &c.

Richardus sancto Victore de grad. chari-
cap. 2. alio tendit, ex quo & aliis A.A. decem gra-
dus est collect. P. Alvarez de pace tom. 3. l. 5. p. 2. c.
1. 1. est amor dulcis. 2. amor fortis. 3. amor li-
ber. 4. amor infatigabilis. 5. amor incessabilis. 6. a-
mor insuperabilis. 7. amor vulnerans. 8. amor li-
gens. 9. amor languidum faciens. 10. amor defe-
ctum faciens & sensum derelinquens.

Quæ omnia explicare & concordare non lubet modo, cum S. Dionysii mentem sequi profiteamur. Ad cujus quinque gradus amoris reverendo mihi videtur et intelligi posse, ut 1. gradus nempe *amorem mobilis* dicatur, cum jam incipit vivere non solum habitualiter per charitatis habitum, sed etiam iter per desideria æternorum, & motum in DEUM, 2. qui est amoris *inaccessibilis*, quando jam majori frequentia, & quasi continuate in hac via possibili, DEUM semper attendat, & intendat. 3. amoris *calidi*, cum jam calor amoris solis exit per opera, ut facile possit ab aliis cognosci cordis calor, imo etiam alios calefcere possit, & ad DEUM allicere, 4. amoris *acuti*, qui omnia penetrat & pervadit, ut solum DEUM amet, & in illo solo deinceps, 5. amoris *superfervidi*, quo non solum alia omnia sed nos ipsos relinquimus: nec jam de quiete, nec jam de gloria valde solliciti, sed de solo DEI honore curantes.

Ubi advertendum est *amorem acutum* variis Notationibus appellari à Mysticis, jam enim dicitur *am-
amor liquefens*, ut ex Hugone vidimus in expo-
sitione docum. 1. 4. jam *amor sapiens*, ut ipse et-
iam ibi explicat, quomodo etiam D. Th. 2. 2. q.
49. a. 2. ad 2. vocat donum intellectus acuta per-
fectio divinorum. Dicitur etiam *amor fameli-
cus*, quomodo explicatur imperius illi amoris,
quibus anima disponitur proxime ad unionem;
de quo videtur N. Josephus à JESU MARIA
2. p. introitus lib. 1. c. 28.

Simili et amor *superfervidus* aliquando dicitur
vulnerans, ut quando Seraphim vulneravit cor Se-
raphicæ Matris, tamquam dispositio ad secun-
dum

dum gradum unionis ecclasticæ, ut explicatur ab eodem A. l. 2. c. 6. & 7. Aliquando verò ipsemet amor superfervidus vocatur *cauterium seraphicum*, quod est veluti gradus superior ejusdem amoris superfervidi, & disponit animam ad unionem habitualement. De quo videatur idem A. l. 2. c. 17. ubi etiam dicitur quomodo iste gradus vocetur ab aliquibus tertius & supremus amoris violenti.

Cum autem in ordine ad varios gradus unionis dentur quatuor vel quinque gradus amoris imperiofi. Primi impetus qui sunt in parte sensitiva, & ideo possunt & debent cohiberi ne salutem offendant, videntur mihi pertinere ad amorem calidum, utpote qui in corpore & foris magis sentitur. Secundi & tertii impetus appellantur ab A. A. citatis gradus amoris acuti & famelici propter rationem D. Thom. 1. 2. q. 33. a. 2. Quartus autem impetus sunt amoris acuti vulnerantis: quin denique amoris superfervidi, ut jam diximus.

Resolutio 89.

Hic etiam magis inveniuntur effectus illi amoris nimirum ecclasticæ, & raptus omnium sensuum, & etiam intellectus ad visiones intellectuales. Qui quidem raptus licet sint admodum breves in primo gradu unionis, in secundo sunt majores, frequentiores, & maxime proprii: & in tertio, qui est unionis habitualis licet raptus sint rarissimi, & minus violenti, toto tamen tempore, quo durat unio habitualis, quod solet esse usque ad finem vite, persistit anima in ecclasticæ quasi continuata.

Quid sit ecclasticæ dicitur in notum. 63. de raptu quo ad sensus externos ad visionem imaginariam, quæ est propria viæ illuminativæ, dictum est suo loco in Resolutione quinquagesima nona, nunc loquimur de raptu omnium sensuum tam externorum quam internorum, qui solet esse ad visionem intellectualem propriam hujus status: de quo etiam videatur quaestione decima proæm. Quod autem unio habitualis sit continua ecclasticæ, dicitur in documento 63.

Obiicitur.

Obiicit. Si anima in unione habituali est in continua, vel quasi continua ecclasticæ, semper esset elevata in DEUM per intellectum & voluntatem; ergo non posset simul attendere ad operationes exteriores, quod est contra experientiam. Prob. consequ. quia non potest intellectus in via attendere ad plura ut plura: nec proinde exercere simul viam activam cum Martha, & contemplativam cum Maria: nec posset intellectus recipere species, vel converti ad phantasmatum ad singularia percipienda.

Respondetur ad objectionem.

Resp. neg. consequ. ad 1. prob. Respondetur cum Alberto Magno dist. Si intellectus operetur præcisè secundum virtutem suam, conced. Si addatur virtus aliqua infusa à DEO, neg. In hoc autem statu particulariter movetur à DEO ad opera exteriora convenientia, ita ut recorderetur eorum quorum recordari debet, & obliviscatur quæ oblivisci debet; & voluntas amet, quod amare debet, & odio habeat contraria DEO: de quo videatur D. Th. 1. 2. q. 110. art. 4. ad 1. ubi affert exemplum equitantis. Et N. Seraphica Mater cap. 20. vite in fine. Et N. V. P. qui hoc late explicat lib. 3. Ascens. cap. 1. Ad 2. prob. dicimus hoc esse proprium hujus unionis ex speciali privilegio, ut simul comitentur in ea Martha

& Maria, ut experta est Seraphica Mater manifeste 7. cap. 1. in fine. Ad ultimum, de receptione specierum, licet nost. Iosephus à JESU MARIA 2. part. introitus lib. 3. cap. 7. videatur admittere cum Taulero & aliis intellectum in statu unionis habitualis non recipere species à phantasia, nec intelligere per conversionem ad phantasmata, sicut istolam in statu innocentie cognoscebat ad modum Angelorum: tamen nec de Adamo hoc admittitur ab aliis, cum D. Thom. 1. part. quæst. 94. art. 3. ad 1. & in 2. dist. 13. quæst. 1. ad 2. Nec in præfenti hoc videtur admittendum universaliter in omnibus operationibus: non tamen est inconveniens quod aliquando ita contingat non solum per infusionem specierum, sed per omnimodam abstractionem à sensibus sicut diximus de contemplatione pura, dirigente tunc DEO alias potentias ad executionem operis.

Resolutio 90.

EX dictis de raptibus hujus status constat in illo etiam dari Revelationes intellectuales, in quibus connumeramus aliquas humanitatis Christi adeo superiores, sicut illa, de qua loquitur nost. Seraphica M. cap. 28. vite in princ. quamvis ipsa eam appelleret imaginariam.

De istis visionibus videatur in 1. part. quæst. 23. & de visione illa distincta humanitatis documentum 15.

Resolutio 91.

IN statu unionis exercentur virtutes heroicae, & maxime illæ quæ dicuntur beatitudines, & sunt fructus donorum Spiritus sancti, sicut actus virtutum infusarum dicuntur fructus Spiritus sancti.

De fructibus Spiritus sancti, & beatitudinibus videatur quæ diximus in Catena prop. 38. & de pace, quæ est unus ex duodecim fructibus, quos enumerat Apostolus, diximus documentum 72. & 73. Potest etiam hic spectare impatiens illa perfectiorum, de qua in documento 86.

Resolutio 92.

DEbet etiam voluntas, quæ ad unionem pervenire desiderat, relinquere omnia sensibilia & intelligibilia: & denique totus homo fieri DEL.

De primo videatur in 1. p. q. 16. & de secundo, documentum 30.

SYNOPSIS

Ordinata totius Dubitationis 8. de via unitiva passiva.

Cum ad viam unitivam passivam, de qua egimus in hac octava dubitatione, pertineant tres gradus Theologiæ mysticæ in parte cognoscitiva; & tres gradus unionis ex parte affectivæ, & cuilibet ex illis correspondeat particularis dispositio, & proprietas, ex iis quæ dicta sunt promiscue in illius resolutionibus, non inutile erit summam hic in fine omnia illa colligere, eo tamen ordine disposita, quo solent ut in plurimum contingere.

Post

DUBITATIO IX.

Ut sicut DEVS tangit animam in unione vel in ordine ad illam, possimus etiam dicere quod anima aliquo modo tangat & gustet DEUM.

Hanc dubitationem, & sequentem ad calcem Operis remisi, quia licet non ita coordinentur superioribus, nec ita necessario conducant ad documenta D. Dionysii, ad materiam tamen spectant, & disputandas. Illis solio judicavit: tum, ut probentur quæ in *Catena mystica* Prop. 4. Resp. 7. & prop. 33. per totam obiter (ut par erat) ex Augustinis reperiuntur, tum ut solvantur objectiones, quæ pro parte negativa ab aliquibus proponuntur vel possent proponi.

Optimo igitur negativa rationibus sic probatur. Primo, quia licet communiter admittatur *Sententia* contractus DEI tangentis animam, omnes tamen Theologi mystici & scholastici cum D. Th. 1. part. quest. 109. art. 2. ad 1. negare videntur dari ex parte anime contractum, & gustum circa divinitatem. Secundo, quia iste contractus ex parte anime nequit esse corporeus, seu quasi itativus quantitate nobis, ut patet, nec etiam virtualis seu quantitas virtutis, ad quod requiritur, ut anima possit operari, & producere aliquid in DEO; ergo, nullus contractus datur. eum à D. Thom. dicitur contractus in illa duo membra, nec alios modos tangendi assignari possunt. Tertio, quia anima solum percipit effectus contractus actus DEI, ergo non tangit, nec gustat ipsum DEUM propter infinitam distantiam divini objecti. Quarto, quia nullus est Theologus mysticus, qui tactus istos explicet ex parte anime tangentis DEUM, vel exercens in DEUM actionem tactivam, ut potest videri imprimis in omnibus locis, ubi B. P. N. Joannes à Crute loquitur de istis contractibus. Deinde in omnibus ejus discipulis. Et denique in omnibus aliis. Imo expresse P. Rhinzi de Valgornes illos excludit ex parte anime dicens in myst. 9. 1. part. 9. Tactus isti solum à DEO procedere possunt, &c.

Affirmativa tamen sententia satis communis est, & passim locutio ista invenitur apud Theologos non solum mysticos, sed etiam scholasticos: nec obsecrare in sac. paginis relucet. & re bene perpensa nulla in ea difficultas apparebit. Evidentissimum, quod datur contractus DEI tangentis animam, non negatur in argumentis, imo facit locutionem esse expressam fere omnium Doctorum mysticorum: eamque probat D. Th. de verit. quest. 28. art. 3. ex illo Psal. 143. *Tange montes, & ibi glossa, tange gratiarum.* Et inde inferret, quod DEUS tangat animam producendo gratiam. Unde vocatur à mysticis tactus isti substantiales, quia sunt ea substantia anime per productionem gratiæ seu augmenti ejus, licet simul fiant cum majori radicatione virtutum & donorum in potentia anime, quod exprimit ab. unde nostri Didacus à JESU in *Annot. ad libros N. B. P. disc. 1. phras. 4.* & P. Nicolaus à JESU MARTIA in sua plures laudat *elucidat. p. 2. c. 18.*

Solent autem specialiter vocari *contractus* DEI illi, quibus in actu unionis animam elevat ad majorem gratiam, ejusque potentias illuminat & inflammat, præsertim quando hoc fit teporale quodam motu & impressione: vel etiam

Postquam igitur anima jam fuisse purificatam purgatione sensibili passiva, de qua loquimur sumus Resolutione 28. & post delicias Recollectionum insularum nempe orationis recollectionis, orationis quietis, somni potentiarum, & ebrietas spiritualis partis sensitivæ. Solet primo advenire purgatio quædam ignea etiam partis sensitivæ, quæ consistit in quodam vehementi amoris impulso, & magis videtur esse amoris calidi, quam amoris acuti, qui dicitur famelicus, ut tetigimus Resolut. 88.

Sequitur primo.

Sequitur secundo.

Secundo sequitur post multos annos a purgatione sensibili purgatio illa horribilis partis intellectivæ, de qua egimus Resolut. 29. in qua simul solet exerceri sed imperfecte, obsecro, & laboriose, tam contemplatio mystica Theologiæ quam unio affectiva voluntatis, & solum ingreditur purgationem istam illi, quos DEUS vocat ad unionem perfectam: nec sine illa facile credendum est aliquem obtinuisse unionem insulam perfectam: soletque multo tempore durare, nisi forte in animabus valde puris, in quibus non solet esse contrarietas de consolationibus, & communicationibus dulcibus immisceri.

Sequit. 3.

Tertio, ad istam purgationem aqueam sequitur alia ignea, seu impetus amoris acuti & famelici, de quo in Resolut. 88.

Sequit. 4.

Quarto, sic purgata jam anima ingreditur primum gradum Theologiæ mysticæ, qui est contemplatio pura & introitus in divinam caliginem, ut Resol. 89. cui primo sequitur in voluntate quædam ebrietas spiritualis quæ est unio imperfecta.

Sequit. 5.

Quinto, hic intròducunt aliqui aliam purgationem spirituales aqueam, veluti complementum illius, quæ diximus num. 2. de qua videatur Resol. 30.

Sequit. 6.

Sexto, hanc purgationem sequitur alia ignea, & amoris acuti seu famelici, similis illi, de qua num. 3.

Sequit. 7.

Septimo, post aliquas influentias quæ vocantur divini contractus, sequuntur primi actus unionis affectivæ qui sunt brevissimi, de quibus Resol. 86.

Sequit. 8.

Octavo, disponitur anima ad 2. gradum unionis, in quo sponsalia celebrantur: per alios impetus amoris acuti & vulnerantis, de quibus Resol. 88.

Sequit. 9.

Nono, ingreditur anima secundum illum gradum unionis, ut ibi diximus Resol. 86. in quo sunt frequentissimi raptus perfecti, & visiones intellectuales indistinctæ, ut dicitur Resolut. 89. exercenturque actus beatitudinum, de quibus Resol. 91. & ex parte intellectus hanc unionem solet antecedere, & comitari secundus gradus myst. Theol. qui est contemplationis in caligine, de quo Resolut. 83.

Sequit. 10.

Decimo, ut disponatur magis anima ad unionem habituales matrimonii spiritualis, ingreditur aliam purgationem igneam, quæ dicitur amoris superferi vidi, de quo Resol. 88.

Sequit. 12.

Undecimo, sequitur denique unio illa fructiva perfectissima hujus vitæ, quæ remanet habitualiter, & in qua celebratur matrimonium, ut Resol. 86. ex capis gustu & novitia experimentalit occurrunt & supremus gradus Theologiæ mysticæ, de quo Resol. 84. quo nulla contemplatio est superior, nisi visio clara DEI, de qua egimus in docum. 56. quam etiam posse dari in hac vita per modum transeuntis diximus 1. p. 9. 7. m. 7.

Sequit. 12.

Quo solent ut in plurimum

Seraphica Mater manduculimam, de occupat Joseph à JESU MARTIA cap. 7. videtur advenire intellectum in statu unionis e specier à phantasia, ne fisionem ad phantasia innocencie cognoscitur ad : tamen nec de Adam & in 2. dist. 13. quædani hoc videtur admittit omnibus operantibus entibus quod aliquando in per infusionem scientie, abstractionem à sensibus contemplatione pura, debent potentias ad caccationem

io 90.

huius flatus comparatur ad oes intellectuales, in quibus humanitatis Christi ad sp. de qua loquimur n. 1. p. 1. princ. quomodo in se

videatur in 1. p. 1. quod itincta humanitatis dicitur

utio 91.

inter virtutes hereticæ, & inter beatitudines, & inter sancti, sicut dicitur in Spiritu sancto, & beatitudinis in Catena prop. 1. ex duodecim gradibus, & duodecim delectationibus hic spectatur in omni, de qua in docum.

io 92.

que ad unionem pertinet e omnia sensibilia & rationabilia homo fieri DEI. 1. p. 14. & de locum

DUBITATIO IX.

Dubitationis 2. de va passiva.

vam passivam, de qua dubitationem, periculis mysticæ in parte cogitationis ex parte affectus, pondet paroculus & ex his quæ dicitur in operibus, non invenit etiam illa colligere, et in quo solent ut in plurimum

quando in ordine ad unionem communicantur animæ quædam notitiæ (quas vocant *mudavim veritatem*) quibus anima diu ceter, efficaciter, & ut plurimum inopinatè instruitur circa perfectiones divinas, de quibus agit N.B.P. Joan. à Cruce lib. 2. *Ascens. mont. Carmeli*. 26.

Ubi notandum est, non eisdem verbis hoc inveniri in omnibus adjectionibus librorum ejusdem D. Patris: nam in prædicto cap. 26. §. Estas notitias: sic legitur in illis qui novissime prælo traditi sunt maxime ab anno 1649. *Estas altis notitias amoris no les pvide tener sine el alma gullea a union con dios: quor que elles son la misma union: por que coñiste el tenerlas en cierto toque que se haze del alma en la Divinidad, y así el mismo Dios, es el que allí es sentido y gustado, &c.* At verò in prima editione facta anno 1618. aliter leguntur verba illa: *Ellas son la misma union, & illa 3. del alma en la Divinidad.* Leguntur enim sic: *Ellas pertenecen a la misma union, &c.* Et, *del alma con lo divina verdad.* Cui lectioni consentit editio latina, & alia quæ correctio est judicantur. Quidquid sit, an diversitas sit substantialis, nec ne? de quo statim.

Quæstio tamen est de contactibus ex parte animæ? & quod etiam ex parte ejus denitur aliqui contactus in DEUM, ut possimus dicere DEUM ab anima aliquo modo tangi: non ita intelligendum est quasi anima tactu corporeo DEUM attingat, cum sit spiritus; nec etiam tactu virtuali, quasi anima aliquid in DEO producat: quod ut patet, esset absurdum, & contra fidem: sed debet intelligi de tactu metaphorico cognitionis scilicet & amoris, per modum objecti cogniti & amati: nec enim anima aliter potest attingere, non inquam DEUM, sed etiam creaturas. Quæ doctrina est expressa in Thom. locis infra adducendis.

Probatur 1. ex Scriptura sacra. Probatur quæ primò ex pluribus locis Scripturæ quæ tactum istum vel exprimunt, vel includunt. Cant. 8. *Apprehendam te.* Et, *ut deosculer te.* Et capite tertio. *Tenui eum, capite quarto, Vulnerasti cor meum, &c.* Quæ omnia tamen includere quis non videat? Zach. 2. *Tangit pupillam oculi mei: ecce tactum expresse.* Act. 17. *Quærendo DEUM, si forte attrahent eum.* Ubi Cornelius à Lapide, *attrahent, id est, contactu metaphorico, & mentali cognoscendo.* Si ergo sacra Scriptura admittit tactum metaphoricum animæ in DEUM, cur in mysticorum scriptis malè audiat?

Probatur 2. ex scholasticis. Probatur secundo ex modo loquendi scholasticorum, quoribus dicunt potentias attingere sua objecta: si enim hæc attingentia est metaphorica, nos etiam metaphoricè loquimur. Omnes igitur Theologi dicunt Virtutes Theologicas per se immediate attingere; unde inferunt Religionem non esse virtutem Theologicam, quia non tangit DEUM immediate tanquam objectum quoddam quod in alios suar. Tom. 1. de Relig. 3. c. 3. n. 4. Et pro omnibus sollicitat D. Thom. 1. part. quæst. 43. art. 3. in corp. ubi ait: *Creatura rationalis cognoscendo & amando attingit ad ipsum DEUM.* Et de veris. quæstione 28. articulo 3. Postquam explicasset modum quo DEUS animam tangit & addit: *Mens autem humana aliquo modo tangit DEUM, eum cognoscendo & amando.* Quid amplius queritur?

Probatur 3. à Theologu mystico. Probatur tertio ex doctoribus mysticis tam antiquioribus, quam recentioribus. Et ne probiores simus, sufficiunt pro antiquis D. Bonaventura cap. 3. de donis spir. donum sapientie (in-

quit) experimentaliter & practice, & quasi sapienter gustando DEUM attingit. Et cap. 4. Unio precipue consistit in notitia lapidosa & experimentaliter per tactum, sive gustum ipsius DEI. Hugo Victorinus tom. 2. lib. 1. de Arca Noe c. 4. infirnuant tres attingendi modos ex parte animæ, respectu DEI aiti: Hoc est enim ad ipsum tendere, & ad ipsum pertingere, semper eum per desiderium querere, & per cognitionem invenire, & per gratiam tangere.

Pro recentioribus sunt satis P. Jacobus Alvarez de Paz de vita spir. Tom. 3. lib. 5. part. 3. cap. 14. §. Quid autem, dicens. *Anima ad consolationes non respicit, sed ad originem omnium bonorum intra se manentem attendit; breviter per experientiam, per gustum & tactum spirituales, DEUM agnoscit.* P. M. Pizarus in comp. mystice Theolog. lib. 3. cap. 14. nico animam isto modo DEO ipsi unitam non solum percipere ipsam adualem unionem, gratiam & charitatem, imò & ipsum DEUM positum sentire, ac suavissimo tactu degustare. (& infra) Per unitivum amoris amplexum sensu tactus, & gustus ipsum DEUM experimur, ac veluti palpamus. Quod novissime fabus prosequitur & defendit P. M. Petrus à JESU MARIA in Apoc. To. 1. c. 1. sed. 9. maxime n. 9. & c. 4. sed. 3. n. 4. & n. 8. in sequenibusque sæpius repetit.

Beatus N. P. Joannes à Cruce lib. supra cit. c. 26. Si verba ejus legantur juxta novissimas editiones, nempe: *Cofise el tenerlas in cierto toque que se haze del alma en la divinidad: aperte indicat tactum animæ circa divinitatem.* Si autem legantur juxta antiquiores & correctiores impressiones scilicet: *en cierto toque que se haze del alma con la divina verdad, ad huc poterat sic intelligi nam divina veritas objectiva quæ animæ obijciunt in prædictis notitiis, est ipsamet divinitas, & ejus attributa.* Quod etiam insinuat dicens: *el mismo dios es el que allí es sentido y gustado.* Et in not. obic. 1. c. 23. ubi dicit: *Vnos como toques substanciales de divina union entre el alma y Dios.* Quod explicans P. videtur à JESU in annotation. dil. 1. phras. 4. §. 2. prope finem. *Que mucha se diga que ai substanciales toques y contactos de divina union entre las dos essencias humana y divina, &c.* ex quibus verbis contactus mutus non obicite colligitur.

Ex discipulis ejusdem B. Patris, venerabilis P. Joannes à JESU MARIA in sua myst. Theol. c. 6. optime explicat, quomodo anima DEUM amplectitur, degustet, tangat, adstringat, &c.

Ven. P. Hieronymus Gracianus in declar. myst. Theol. loquens de actibus anagogicis illos appellat contactus divinitatis, quibus anima absque medio tangit DEUM, &c.

P. Thomas à JESU de contempl. div. l. 5. c. 14. prope finem. Cum volueris (inquam) DEO adhære, ac mystico contactu, gustu, percipit, attingit, & amplexatur, &c.

P. Philippus à SS. Trin. in summa myst. Theol. disc. proposit. 8. §. 5. quantum est altitudo hujusmodi unionis DEUS interno tactu & amplexu percipitur & quodammodo palpatu ab anima, &c. & p. 3. r. i. disc. 1. a. 3. ut intellectus agnoscat, voluntas attingat suavissimum DEUM, & p. 3. r. 3. disc. 3. a. 8. s. attinentia hæc. Latè agit de attingentia, qua sponsa ipso solum stringit.

Solus N. Josephus à JESU MARIA ingressus animam paradysum l. 1. c. 30. movens istam quæstionem, & adducens pro patre affirmativa S. Gregorium, S. Bonav. S. Thomam & alios: & p. o par-

parte negativa ipsummet D. Thomam & Hugon. Victor. qui possunt intelligi de contactu virtuali, quem nos etiam negamus, vel de immediato, de quo aliqui dubitant, adhuc eos conciliat, & affert novum modum explicandi contactum animæ erga Deum, etiam si dicatur quod immediate non tangat, sicut tangitur Rex medianibus vestibus. Quod sufficit ut etiam pro affirmativa parte citetur.

Probat
4. ratio-
ne.

Probat 4. Ratione (supposita ut indubitata unione inter animam & Deum) ut duo corpora uniantur, mutuo se debent tangere tactu quantitativo & proprie dicto: ergo ut duo spiritus invicem uniantur, sicut Deus & anima, debent se invicem tangere tactu improprio & metaphorico, eo proportionali modo quo uniantur. Sed Deus unitur animæ communicando augmentum gratiæ, charitatis, & donorum; anima autem unitur Deo actualiter per actus cognitionis, & amoris; ergo Deus tangit animam tactu virtuali & productivo; anima vero Deum tactu cognitionis & amoris; seu per modum objecti cogniti & amati, qui metaphorice dicitur tactus. Antecedens per se patet ex inductione omnium corporum invicem unitorum. Consequentia ex terminis liquet, cum enim inter spiritus non possit dari tactus proprie dictus, explicatur eorum unio per tactum metaphorice & similitudinariam. Minor subsumpta constat ex questione 17. de unione.

Confir-
matur 1.

Conf. 1. quia unio ista appellatur in Scriptura sac. osculum & amplexus inter Deum & animam: ergo sicut ex parte Dei datur osculum & amplexus animæ producendo & agendo prædictas gratias, quibus illam tangit tactu virtuali ex parte animæ osculum & amplexus nihil amplius important, quam actus cognoscendi & amandi, cum non habeat aliud os, nec alia brachia præter intellectum, & voluntatem, quibus deoscularur amplectitur, stringit, & tangit Deum modo dicto.

Confir-
matur 2.

Conf. 2. Argumento, quo utitur, quodque enucleatius expendit P. M. Petrus à JESU MARIA in cap. 4. Apoc. sect. 3. maxime n. 4. & 14. In intellectu cum sit potentia eminentior & superior sensibus, datur cognitio correspondens sensationibus, & actionibus corporis, ut docet D. Bonav. 6. itiner. eternit. diff. 6. & ex alio capite essentia divina variis modis se potest communicare, & cognoscendam præbere, nimirum per modum visionis, auditionis, gustus, tactus, amplexus, unionis &c. ergo non est mirum quod non solum voluntas, sed ipse intellectus cognoscendo Deum in hac contemplatione variis modis illum attingat, nempe visionis, gustus, tactus, amplexus &c.

Dices.

Dices: Deus potest operari immediate in anima & potentia eius, & ideo dicitur illam tangere: anima autem non potest Deum attingere per potentias immediate in seipso, pro hac vita: ergo, quamvis cognoscat & amet non ideo dicitur illum tangere. Resp. 1. dato antecedenti Neg. conseq. adhuc enim (ut supra diximus) P. Josephus à JESU MARIA salvat locutionem contactus Dei respectu animæ, & animæ respectu Dei per hoc solum, quod Deus medianibus donis suis tangat animam, & anima etiam medianibus illis percipiat Deum.

Respon-
detur 2.

Resp. tamen 2. Neg. antec. quoad 2. part. anima enim in contemplatione Theologiæ

mysticæ, & unione illam comitante immediate attingit Deum non solum per actus amoris, sed etiam per actus cognitionis. Et de actus amoris non videtur posse dubitari: proprium enim charitatis est Deum immediate amare, & non mediante alio objecto amato. De actu vero cognitionis in contemplatione, quæ fit per modum negationis, etiam Deus cognoscitur immediate negative, id est, non mediante alio objecto cognito ut quod: in remotione enim omnium cognitorum insitit sere tota doctrina S. Dionysii, & mysticorum, dum hanc contemplationem inculcant, ut latè diximus ad 1. caput Theologiæ mysticæ. At in contemplatione suprema Mysticæ Theologiæ, quæ ideo dicitur visio, positive attingitur Deus sub aliqua ratione communi & consula, immediate inmediate alterius objecti, licet non inmediate specie, quam etiam aliqui excludunt, ut diximus ad prædictum caput. 1. q. 8. dub. 7.

Quod ut magis pateat, queritur quidnam mediet inter intellectum & Deum in suprema illa contemplatione? Si dicas, quod mediet species, hoc non est medium quod, sed quo, ac proinde non tollit inmediate objectum. Si dicas, mediet aliud cognitum ut objectum quod, jam destruis naturam contemplationis Theologiæ mysticæ, in quo determinatur ab aliis contemplationibus, & totam doctrinam S. Dionysii. Nihil ergo mediat tanquam objectum quod, ac proinde cognitio est immediata. Jam etiam de actu voluntatis, non potest respondere, quod mediet aliud objectum amatum ut quod, nisi tollendo rationem amoris charitatis perfectissimi: nec quod mediet species, quæ voluntas non utitur: ergo immediate attingitur Deus per istos actus. Videatur de hac inmediate cognitionis & amoris citatus M. Petrus à JESU MARIA in Apocal. cap. 4. ubi eam uberius probat, & exponit.

Ad Rationes dubitandi in principio positas, respondeo ex dictis: nam ad 1. Respondetur cum omnibus Auctoribus, tam Scholasticis, quam mysticis, in 2. & 3. probatione nostra adductis. Ad 2. Neg. conseq. & ad probationem ibi insertam Resp. D. Thomam dividere contactum quantitativum, utpote magis proprium, juxta duplicem quantitatem scilicet molis, & virtutis. Non tamen negat, imo expresse asserit posse Deum aliquomodo tangi, ab intellectu & voluntate per modum objecti, (ut diximus probat. 2.) quamvis iste contactus non dicatur quantitativus: non enim sit in media quantitate molis, cum non sit corporeus: nec media quantitate virtutis effective, cum non producat aliquid in Deo: sed potest dici objectivus, seu per modum objecti cogniti, & amati.

Ad 3. Resp. 1. transeat ant. Neg. conseq. adhuc enim possemus dicere, quod anima tangat Deum juxta superius dicta ad objectionem contra probationes. Resp. tamen 2. Neg. antec. non enim solum percipit anima effectum tactus activi Dei, sed percipit & gustat ipsum Deum, ut patet ex auctoritatibus supra citatis, qui quidem gustus Dei appellatur noticia experimentalis ut explicat D. Thom. in illud psalm. 33. gustate & videte: ex eo quod Deus ipse gustatus sit intra nos.

Ad quod melius percipiendum notandum est: animam dupliciter gustare Deum: vel enim soluti

solum gaudet de illo sibi praesente & uno, quomodo semper gaudium sequitur ad praesentiam boni amari: hic ergo actus gaudii ac gustus voluntatis non videtur nisi ea ipsummet DEUM ut unitum & amatum. Vel etiam gustus animae saporem quemdam spirituales suavissimum, communicatum animabus sic contemplantibus, & amantibus DEUM: quomodo etiam potest dici DEUS gustatus, tamquam causa per suos effectus, sicut dicitur gustus saccharum, qui gustat illius saporem. Unde optime dicit N. B. P. loco supra citato. *Dicitur et quod alii es sentido, gustado.* Nec obstat quod ibi additur de distantia infinita obiecti, quae solum obstat comprehensioni, & non perceptioni per potentias elevatas, alias etiam obstat visioni beatæ.

Pro solut.
4. pra-
supponen-
dam.

Ad quartam praesupponendum est, nobis non recte imputari, quod ad intransigentem actionem tactus animae in DEUM: aliud enim est, rigorose loquendo, exercere actionem tactivam, aliud tangere per operationem intellectus & voluntatis: operatio namque vitalis & immanens nihil prodicit in obiecto circa quod operatur: actio vero tactiva importat in rigore productionem in obiecto tacto, & proinde tactum virtuale, quem negamus ex parte animae erga DEUM. Loquendo igitur de tactu animae modo explicato, negamus non affirmari à Theologis mysticis, & à discipulis N. B. Partis, ut patet ex omnibus illis, quos citavimus probat, tertia. Quidquid sit an idem B. P. hoc expresse docerit: non enim ad hoc tenebatur, si ad propositum & intentum proprium non serviet.

Respondetur
iam,

Nec etiam istam doctrinam de modo loquendi tamquam de fide adstroimus, ut non possent aliqui Auctores contrarium asserere, ut de P. Valgomeria dicitur in argumento. Non tamen bene probatur illum contra quae diximus sentire per hoc quod dicat questione 3. d. 5. articulo 9. *Tactus istus solum à DEO procedere posse, &c.* Loquitur enim ibi de tactibus divinis in animam, in qua solus DEUS potest operari, & non Angelus: non tamen ideo negat tactus animae erga DEUM, maxime cum illos adstruat N. Philippus à SS. Trinitate, cuius ipse est fidelissimus Achates, ut legentibus eorum doctrinam mysticam patebit.

DUBITATIO X.

Virum certitudo, seu revelatio status gratiae, & praedestinationis aeternae debeatur congruentia, aut per modum proprietatis supremo gradui mysticae Theologiae ratione unionis fructiva & conjugatae

Hujus questionis pertractandae occasionem jam in principio praecedentis retulimus. Et pro parte negativa plures rationes poterunt afferri.

Prima est: quia hoc privilegium raro de facto, & solum admittitur ab Ecclesia ut possibile: ergo non debet constitui status perfectionis cui debeatur.

2. Quia constituere talem statum est contra sensum Theologorum, agentium de certitudine gratiae, & dono perseverantiae.

3. Quia semper conveniens est animae in quo-

cunque statu habituali sit, habere saltem virtutalem timorem, quod illum possit amittere.

4. Quia saltem in vulgari lingua hoc edocere, & excedere erit occasio pluribus animabus praesumendi ex quolibet favore divino se jam esse constitutas in illo securitatis statu.

5. Quia sibi objicit praefatus P. Petrus à JESU MARIA, si ista certitudo deberetur ex incertifica natura illius contemplationis supremae, quae idcirco appellatur visio, & ex amore ferventissimo eam inseparabiliter comitante, quibus peccatum deliberatum repugnat (ut aliqui dixerunt) sequitur quod jam aliquis in hac vita sit naturaliter impeccabilis, quod est absurdum.

6. Quia si aliqui P. P. & D. D. mystici impeccabilitatem hujus status videntur asserere, sunt explicandi in sensu composito, dum illa unio & amor actualis permanet: ex quo non inferitur, quod etiam cessante illa, perseveret impeccabilitas.

Denique hoc videtur pugnare cum pluribus locis S. Scripturae ut Job 1. v. 4. *Quid est homo ut immaculatus sit, & ut iustus appareat natus de muliere, ecce inter sanctos ejus nemo inmundabilis, &c.* Prov. 24. v. 16. *Septies in die cecidit iustus, &c.* 6. *quasi pannus menstruatus universa iustitia nostra.* Jacobi 3. v. 2. *in multis offendimus omnes.* Quibus & similibus auctoritatibus de verba Conc. Trid. sess. 6. de justificatione cap. 6.

Affirmativam sententiam sequitur N. Philippus à SS. Trinitate, discipulus Theol. myst. a. 8. §. *Quartum est, & §. Quintum est, ubi dicit, animam quae in exercitio Theologiae mysticae pervenit ad unionem fructivam, non solum reddi certam de tali unionis, sed etiam quod sit in statu gratiae, & in numero electorum ex revelatione evidenti, quae debetur huic statui; licet, postea saepe contingat oblivisci hujus novitiae, ut cum timore & tremore salutem operetur, &c.* Et hanc dicit communio sententiam Mysticorum. P. M. Franciscus Pizanus in compend. Theolog. myst. lib. 4. cap. 14. Hanc etiam sequitur, & dicit valde esse probabilem P. M. Petrus à JESU MARIA in Apoc. cap. 7. sess. 4. illam amplectitur, & late probat: semetipsum etiam citat in 2. 2. disp. ult. sess. 7. & alios Auctores certum iudicat animam per hanc unionem & contemplationem reddi impeccabilem, seu confirmatam in gratia, ut neget Adamum in cessasse illam ad istam supremam contemplationem pervenisse, quod aliqui dixerunt; & in Thabore tres illos discipulos, ex eo quod Adamus, & Petrus postea peccaverint. Hanc autem experimentalem notitiam dicit esse illam qua Moyses DEUM vidit, & non visionem claram: videatur ad cap. 4. Apoc. sess. 3. & 4.

Citantur etiam pro hac sententia plures ex P. P. & D. D. mysticis, S. Augustinus sermone 188. de tempore. S. Ambrosius in illud Cant. 5. *Ecce nunc tunicam meam.* In principio octonarii 22. in Psalmi. 118. ubi ait: tanta vis consummationis emendationis est, quae vias erroris ignoret, crimen etiam si velit, non possit admittere. S. Bernardus de vita solitaria ad Fratres de monte DEI. Ut non jam similitudo sed unitas spiritus nominetur, non tantum unitate volendi idem (cum DEO) sed aliud velle non valendi. S. Laurentius Justinianus libro de casto coniugio cap. 14. & cap. 25. ubi hanc sententiam expressissime docet. S. Bonaventura de 9. proc. Relig. cap. 15. & itiner. 3. disp. 5. ubi adducit Originem pro hac sententia. R. B. Ochus in Tabern. sacerdotis cap. 19. Albertus Magnus lib. de adherendo DEO.

Dr. D. Thomas 1. 2. q. 61. art. 5. loquens de virtutibus animi purgati. Thaulerus cap. 39. in-
fir. & in 10. *Eucharistia fructus*. Et plures alij,
quos consulos omitto.

Proba-
tur 1. ex
sacra
Scriptu-
ra.

Probatur 1. Ex varijs locis S. scripturæ. Ad
Rom. 8. *Spiritus testimonium perhibet spiritui no-
stro, quod sumus filij Dei*. Hæc autem certitudo
licet non sit de fide, ut volunt hæretici: est infal-
libilis secundum Cajetanum & Cartherinum.
At Andreas Vega, Ruardus, & Pereira dicunt
esse tantum conjecturalem, sed adeo crescere,
ut quamvis viri illi sancti non possint jurare se
esse in gratia, tamen certio tamen hoc sciunt sicut
nos scimus & credimus esse Constantinopolim,
vel Alexandriam. Videtur hic Cornelius à la-
pido, qui plura signa adducit, unde hoc i. a. a-
gnoscat a viris istis perfectis. Ubi notandum
est Auctores istos adhuc non loqui de revela-
tione infallibili, & evidenti, quam posse dari
non dubitatur.

Psalm.
110.
v. 10.
Psalm.
72.
v. 23.

Psalm. 110. v. 10. *Iustitia eius manet in sa-
culum sæculi*. Ubi Bernard. in cant. serm. 7.

Psalm. 72. v. 23. *Ego semper tecum, tenuisti ma-
num dexteram meam*. Ubi Ambrosius citatur à
Lorino: tenasti manum dextera meam, ut
amplius peccare non possum, item 2. Joan. 3. v.
9. *qui natus est ex Deo non peccat: quoniam semen
ipsius in ipso manet, & non potest peccare &c.*
Quem locum late explicat, & applicat hinc sen-
tentia citatur P. Petrus à JESU MARIA in
apoc. cap. 7. vers. 4. Ubi distinguit de eo, qui na-
tus est ex Deo imperfectè, & quasi in huius per-
fectam gratiam habitalem; & de eo qui perfe-
ctè & in facto esse potest dici natus ex Deo, ra-
tione gratia perfectè in hoc statu unionis con-
jugalis: licet enim ille prior posset peccare, non
tamen ille posterior propter confirmationem
&c.

Proba-
tur 2. ra-
tione.

Prob. 2. Ratione: status unionis fructiva
& perfectissima dicitur status Matrimonij, rati-
quia respectu consensuum, & aliorum statuum
inferiorum importat nexum inseparabilem,
cum tamen alij status sint dissolubiles: sed per-
manentia unionis conjugalis non potest esse si-
ne permanentia gratia, & perseverantia in illa:
ergo &c.

Confir-
matur 1.

Confirmatur 1. Quia multoties solet
Deus animabus existentibus adhuc in inferiori
gradu perfectionis, revelare statum gratia,
confirmationem in illa, & prædestinationem
æternam, ut passim audivimus ex viris & le-
gendis sanctorum; ergo à fortiori hoc debetur
huius statui conjugali, & perfectissimo. P. con-
sequ. quia favor, qui alij sunt gratuitus, debetur
saltem ex congruentia uxoribus, & sponsis
matrimonio conjunctis.

Confir-
matur 2.

Conf. 2. Quia summa delectatio, quies,
& gaudium animatum in hoc statu, non potest
compati cum dubio & timore justitiæ præsen-
tis, & gloriæ futuræ.

Confir-
matur 3.

Confirm. 3. Quia tam propria est ami-
corum revelatio cordium, ut ex ea ratione
quod occulta sui pectoris manifestaverit. Apo-
stolis proba: Christus illos vocandos esse ami-
cos: *ergo non dicam vos servos sed amicos &c.* de-
betur ergo intimæ amicitia, qualis exercetur in
illo unionis statu, ista manifestatio, maxime cir-
ca materiam quæ tantum ad illa spectat, & cir-
ca Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

ca securitatem amoris, quam semper suscipiant,
& exoptant.

Ego quidem hanc affirmativam senten-
tiam libentissime amplector, cum ea tamen li-
mitatione, qua illam retuli in *catena mystica
Carmelitica* prop. 4. Resp. 5. Nempe quod licet ex
quadam congruentia illi statui debeat revelatio
prædestinationis, & gratia, & multis f. es-
rit concessa: non tamen necessarium tanquam
proprietas, nec omnibus, nec in eodem gradu
certitudinis & evidentiæ. Quod tantum viden-
tur convincere argumenta 2. Sententiæ, ut ex
eorum solutione constabit.

Ad argumenta autem negativa Respond. *Ad
Ad. neg. consequ. ex eo enim quod raro & defa-
cto hoc privilegium concedat Ecclesia, non
sequitur quod non debeat saltem ex qua-
dam congruentia statui unionis conjugalis
qui rarissimus est: Ad 2. neg. assumptum, ut patet
ex Doctoribus citatis pro parte affirmativa: Ad 2.
quamvis enim hoc non possit certo cognosci
sine revelatione, nemo potest negare per reve-
lationem posse, quod supponitur à Conc. Trid.
Et quamvis cum D. Th. 1. p. q. 23. art. 3. ad 4. &
1. 2. q. 112. art. 5. dicant non convenire, quod
ista revelatio fiat omnibus prædestinatis; non
tamen negant dari statum perfectionis cui de-
beat, saltem sub limitatione facta.*

Ad 3. Resp. in illo sublimi statu, & dura
anima Deum amat ferventissimo i. amore,
nihil timere de sua salute, iuxta illud: *perfecta
charitas foras mittit timorem*. Ad hoc autem ut
postea timorem converteret dum necessarius est,
sufficit quod illius revelationis, vel infallibilis
ejus certitudinis obliviscatur, vel saltem non
ita evidenter proponatur illi, ut supra diximus
cum P. Philippo à SS. Trinitate.

Ad 4. Quidquid sit de convenientia do-
cendi hoc lingua vulgari: valde frivolum est in-
conveniens id opponi. Si enim anima
(quæcumque illa sit) habuerit revelationem
evidentem, & infallibilem prædestinationis &
gratiæ, non erit præsumptio sed prudentia, &
obligatio illi assentiri, & credere. Si autem il-
lam non habuerit, nec aliam certitudinem in-
fallibilem, voluntarie & fatue præsumet, cujus
præsumptionis nullam præbet occasionem
nostra sententia, quæ talem revelationem præ-
supponit. Et qui ita argumentatur contra illam,
à fortiori tenetur dicere, quod nec in pulpito,
nec in scriptis proferre conveniat viras pluri-
morum sanctorum quibus facta est revelatio
ista, dum adhuc essent in statu inferioris perfe-
ctionis.

Ad 5. Respondet idem Petrus à JESU
MARIA distinguendo. Si enim ly naturaliter
significet idem ac viribus nature, Nego: si ex
suppositione dilectionis, gratia, unionis &
contemplationis prædictæ, Conc. quod non
est esse naturaliter abiotore, sed respective seu
juxta naturam talis unionis. Pro qua solutione
adducit D. Bernardum. Nos tamen parum ur-
get argumentum, qui hoc non dicimus pro-
prietatem naturalem & necessariam h. jas sta-
tus, sed ex quadam congruentia.

Ad 6. Resp. Neg. Assumptum: non enim
sic possunt explicari omnes PP. & DD. qui hoc
videntur asserere, cum perpetuitatem huius
Ecc
status

Resp. ad
Argum.
sent. ne-
gativa ad
primum.

Ad 2.
Respondetur

Ad 3.
Respondetur

Ad 4.
Respondetur

Ad 5.
Respondetur

Ad 6.
Respondetur

ita ut commendent, ut ex eorundem testimonio videre est. Ad loca scripturae sac. Respond. Ve ba illa Jobi 11. non esse ipsius Jobi, sed Eliphaz, qui postea de ignorantia arguitur. Ad alia loca & similia, sufficit respondere, loqui de peccatis venialibus saltem per subreptionem. Quando enim dicimus animas in hoc statu esse de peccato securas, loquimur de peccato mortali, per quod tollitur gratia; vel ad summum de veniali ex plena deliberatione, quod etiam valde pugnat cum perfectione conjugalis unionis. Possumus etiam dicere loqui de lege ordinata, quae non excludit privilegium confirmationis in gratia.

Argumenta partis affirmativae facile possunt ad nostram sententiam quasi mediam inclinari. Nam loca scripturae adducta varias expositiones admittunt, & idcirco non multum urgent ad probandam infallibilem illam certitudinem. Ad 2. Ex ratione possumus respondere indissolubilitatem omnimodam magis pertinere ad rationem matrimonij consummati in patria, quam matrimonij rati in via; ad quod

videtur sufficere, quod conjuges difficile & raro separantur, nec solum quoad amissionem gratiae, sed praesentiae conjugum, frequentiaque visitationum, visionum, favorum &c. Nec etiam videtur necessaria hujus immutabilitatis evidentiā, sed convenientia, & congrua. Per quod patet ad confirmationem: generaliter enim responderetur solum probare congruentiam huius inseparabilitatis, ejusque certitudinis, & evidentiis Revelationis: non tamen necessitatem.

Benetamen inferretur ex Auditoribus citatis, auctoritatibus, & rationibus esse ad minus valde probabilem affirmativam sententiam. Et juxta proverbium illud *supremum infini attingit infimum supremi*, nil mirum si in isto, & alijs privilegijs valde accedat contemplatio supremi gradus Theologiae mysticae ad visionem claram Dei, quam speramus in patria, & ad quam nos dirigat, ducat, & introducat sancta & individua Trinitas, quae vivit & regnat in saecula saeculorum.

Amen.

FINIS.

INDEX